

Včasih se nam zdi, da smo ob podobnih praznikih z izbranimi besedami že povedali vse o pomembnih dogodkih iz našega osvobodilnega boja, toda vsako leto bolj čutimo, da ne gre samo za besede, s katerimi bi izrazili hvaležnost do naših partizanskih borcev in ponos jugoslovanskih narodov na junaške dni odpora, temveč nam pomeni vsak praznik mnogo več kot zgolj spomin na določen zgodovinski dogodek. Posebno vrednoto našim praznikom dajejo uspehi celotne skupnosti in ki jih nenehno opažamo na vseh področjih družbene dejavnosti. Zato združujemo ob praznovanju preteklost s sedanjostjo in obeti za bodočnost. Ob tem pa čutimo, da so prav ti pomembni zgodovinski dnevi tista prelomnica, ki je temeljito spremenila pot jugoslovanskih narodov, hkrati pa predstavljajo osnovne temelje našega razvoja in vseh uspehov. Med njimi je brez dvoma najbeličastnejši dan 4. julij, ko je Komunistična partija Jugoslavije pozvala vse jugoslovanske narode na oborožen upor proti tujim in domačim zaslužnjemalcem. Stevilni spomeniki širom po naši domovini nazorno pričajo o tem boju in tudi o naših čustvih.

V teh dneh bodo odkriti še novi spomeniki, nove priče bodočim rodonom, ki jim bodo enako kot nam svetli kazipoti in nenehno opozorilo na krvavo pridobljeno nacionalno in socialno svobodo.

Seja Okrajnega ljudskega odbora M. Sobota

PORAVNALNI SVETI - PRAVNA USTANOVA LJUDSTVA

Na seji okrajnega ljudskega odbora, ki je bila preteklo soboto, so odborniki poslušali poročilo o delu okrajnih sodišč, poročilo predsednika sveta za notranje zadeve in splošno upravo, poročilo predsednika senata in poročilo okrajnega pravobranilca.

Seji so poleg odbornikov prisostvovali zvezni ljudski poslanec JANEZ HRIBAR, predsednik Okrajnega odb. SZDL JAN ROS, predsednik okrajnega sodišča KOLOMAN BALAZIC in drugi.

Tako je poročilo predsednika sveta za notranje zadeve kot v poročilu o delovanju okrajnih sodišč je bilo med drugim poudarjeno, da se v naši sodni praksi iz leta v leto bolj uveljavljajo preventivni ukrepi. Statistike namreč kažejo, da izrekajo prvostopna sodišča vedno več pogojnih kazni, kar vzbuja med prebivalstvom včasih tudi kritiko. S pogojnokaznijo uveljavljajo prvostopni organi: nekatere smotre socialističnega pravosodja, ki med drugim poudarja tudi vzgojni učinek izrečene kazni.

Predsednik Okrajnega sodišča M. Sobota Jože Podlessek je v svojem poročilu nakazal nekatere probleme sodstva tako v kazenskih kot v civilnih zadevah. Pri tem je posebej poudaril, da je bilo v pretekli leti v kazenskih zadevah 12.000 kazni, kar je več kot v preteklih letih.

Zasedanja Zvezne ljudske skupščine Razprava o socialnem zavarovanju kmečkega prebivalstva

V torek, 30. junija se je začelo v Beogradu tretje letošnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Skupščina je med drugim razpravljala tudi o socialnem zavarovanju kmečkega prebivalstva. O osnutku zakona je poročal član ZIS Moma Marković.

Ko je Moma Marković govoril o osnutku zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih delavcev, je v začetku ekspozicije rekel, da s tem zakonom praktično uveljavljamo zdravstveno zaščito vsega prebivalstva Jugoslavije, ki sloni na načelih vzajemnosti v plačevanju stroškov.

Z uveljavljanjem tega zakona, je rekel Moma Marković, bomo izpopolnili našo socialno in zdravstveno zakonodajo. Treba bo še urediti socialno zavarovanje zasebnih obrtnikov, kar na pristojnem mestu tudi že pripravljajo. Tako bomo v celoti prešli z dosedanjega sistema proračunskega prispevanja po uredbi o obračunavanju in plačevanju zdatkov v zdravstvenih ustanovah na sistem zavarovanja. Takšen ukrep omogoča bolj racionalno uporabo finančnih sredstev, zagotovljeno s prispevkom samih zavarovancev in prispevkom iz proračuna, nudi pa tudi velike možnosti, da tudi na vasi bolj organizirano in sistematično razvijamo in izboljšujemo zdravstveno službo ter zdravstvene kadre, hkrati pa pospešujemo zdravstveno zaščito in zagotovimo potrebno mobilizacijo in aktivno sodelovanje neposredno zainteresiranih posameznikov, družinskih sil in materialnih možnosti vasi.

Splošni gospodarski pogoji,

črtali pravne zadeve, ki jih povzročajo alkoholizem in kriminalna dejanja mladostnikov. Omenil je tudi pravičnejše, ki je še močno živo v lendavskem in soboškem sodnem okolišču. Te civilne pravde izvirajo pogosto iz nezurejenosti zapisniških razmer in so posledica madžarskega dednega prava, ki je ukoreninjeno v vseh krajih Prekmurja.

Tako kot sam poročevalec, so se zavzemali kasneje tudi nekateri diskutanti za uveljavljanje poravnalnih svetov. Doslej je ustanovili poravnalne svete v beltiški in radgonski občini. Priporočali so, naj bi ustanovili poravnalne svete tudi v ostalih občinah. Po mnenju posameznih odbornikov bodo poravnalni sveti lahko posredovali v marsikateri pravni zadevi, tako da se prebivalci po nepotrebnem ne bodo posluževali sodišč. Predvsem bodo s svojim posredovanjem zmanjšali število navadnih pravnih.

Na seji OLO so odborniki govorili tudi o urejanju zemljiške knjige in katastra. Zadnja leta urejajo zemljiško knjigo predvsem v lendavskem in soboškem okolišču. Sprva so potekala vsa dela zelo počasi, letos pa delajo pospešeno. Prepočasno delo bi povzročilo nov problem: zemljiška knjiga bi lahko zastarela še preden bi jo dokončno uredili. V soboški občini so uredili zemljiško knjigo za 45 občin, nekaj manj v lendavski občini, kljub temu je nezurejenih še 145 katastrskih občin.

Še letos 48 novih stanovanj. V Soboti so letos precej pospešili in povečali gradnjo stanovanj. Dobra dva bloka in nadzidava v ulici Stefana Kovača, 12-stanovanjski blok na Kolodvorski ulici in 8-stanovanjska stavba Zavoda za soc. zavarovanje. S temi gradnjami bodo pridobili 48 novih stanovanj, ki bodo že letos vseljeni. Razen teh so pričeli graditi še tri 12-stanovanjske bloke v ulici Stefana Kovača in 40-stanovanjski blok na vogalu Partizanske ulice, kar pomeni zopet 76 novih stanovanj, ki jih bodo dogradili prihodnje leto. Tudi v Rakitčanu so pričeli graditi 12-stanovanjski blok in 4-stanovanjsko stavbo v Puconcih.

Po sobotnem kresovanju je bila osrednja svečanost v nedeljo dopoldne. Otvoril jo je predsednik Planinskega društva Ljutomer Vlado Porekar ter pozdravil udeležence in goste, med katerimi so bili tudi predsednik in podpredsednik OLO Murska Sobota Rudi Čačinovič in Franc Sebnjanič, sekretar OBK ZKS Ljutomer Aleksander Pirker, predsednik OBLO Ljutomer Tone Truden, predsednik Planinske zveze Slovenije Fedor Košir in drugi.

Po internacionali, ki jo je igrala soboška godba, je spregovoril predsednik Planinske zveze tov. Košir. V svojem govoru je na kratko prikazal delo in prizadevanje planincev ter še

potmurski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Leto XI. — Štev. 26

MURSKA SOBOTA, 2. JULIJA 1959

Cena din 10.—

ZNANA IN JASNA POT

Pomembna ugotovitev IV. kongresa: povečan vpliv Zveze komunistov Slovenije na vseh področjih življenja

Minuli četrtek popoldne je na svojem plenarnem zasedanju IV. kongres ZKS končal svoje delo in izvolil 99-članski novi Centralni komitej ter 26-člansko revizijsko komisijo. Za sekretarja Centralnega komiteja je bil ponovno izvoljen tovariš Miha Marinko. V novoizvoljenem Centralnem komiteju so tudi Miško Kranjec, Jan Ros in dr. Anton Vratusa, v revizijski komisiji pa Marija Levar. Še na dopoldanskem zasedanju je IV. kongres sprejel resolucijo o bodočih nalogah Zveze komunistov Slovenije.

Kakor smo poročali že v prejšnji številki, je kongres delal v tork popoldne in v sredo v štirih komisijah. V komisiji za gospodarska vprašanja, kjer sta govorila tudi Rudi Čačinovič in Stefan Antalič, so delegati govorili zlasti o posledicah spremenjene strukture prebivalstva v Sloveniji, o nagrajevanju po učinku dela, o vlogi velikih socialističnih gospodarstev, o strokovni vzgoji kadrov v gospodarstvu, o delovni storilnosti, o zaposlovanju delovne sile v nerazvitih področjih,

rizem in gostinstvo, o investicijah za družbeni standard itd. Poročilo komisije za gospodarska vprašanja pa pravi, da terja gospodarski razvoj čedalje širše sodelovanje med kolektivni in potrebo po čimvečji specializaciji v industriji. V kmetijstvu se zavzema poročilo za industrijski način kmetijske proizvodnje, ki edini lahko zadovolji potrebe hitro rastočih prebivalstev. Glede predlaganih oblik pomoči nerazvitim področjem pravi poročilo, da so bile ugodno sprejete, ker omogočajo neposredno pomoč za razviti proizvodnih organizacij in zmanjšanje stroškov relativno zelo dragih komunalnih investicij vsaj v začetku. Organiziranje novih oddelkov in obratov v področjih, kjer je na razpolago delovna sila, je primeren način, s katerim se ob istočasnem reševanju svojih problemov neposredno pomaga k enakomernemu razvoju celotnega področja.

V organizacijsko-politični komisiji, v kateri so govorili tudi Jan Ros, Aleksander Kutoš in Marija Levar, so delegati predvsem razpravljali o stilu dela, o negativnih pojavih v podjetjih in o nalogah komunistov v zvezi s tem, o dejavnosti SZDL v obrobni in mestni občini, o boju komunistov za zakonitost, o dejavnosti zavestnih sil pri delu z mladino, o nujnosti čim tesnejše povezanosti komunistov z množicami, o delu komunistov v stanovanjskih skupnostih in na vasi, o družbeno-politični dejavnosti ljudske mladine, o problemih sprejemanja mladine v Zvezo komunistov, o težnjah po ustanavljanju osnovnih organizacij

Tov. Miha Marinko ponovno izvoljen za sekretarja CK ZKS

o razvoju obrti, o investicijski politiki, o tarifnih pravilnikih, o štipendiranju strokovnih kadrov, o sodelovanju med podjetji in komuno, o povečanju kmetijske proizvodnje, o organizaciji blagovnega prometa in o investicijah v to področje, o razmerjih med obsegom proizvodnje in med osebnim dohodkom oziroma številom zaposlenih, o nadurnem delu, o vlogi komunistov v zunanji trgovini, o kooperaciji v kmetijstvu, o smotni uporabi sredstev za tu-

Sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Miha Marinko: »Ko zaključimo delo IV. kongresa ZKS, mislim, da lahko ugotovimo popolno idejno-politično enodušnost, ki se je odražala v vsej obširni, izredno aktivni razpravi o komisijah in v plenumu ter da je kongres z visoko udeležbo diskutantov — saj se je udeležil razprave takorekoč vsak peti delegat — krepka pomoč in opora razvijanju našega nadaljnjega dela, ki je pred nami in bo ta naš IV. kongres mnogo pomagal našemu nadaljnjemu uspešnemu delu za graditev socialistične družbe pod Titovim vodstvom.«

v raznih trgovskih in neproizvodnih podjetjih, o uveljavljanju komunistov v organih delavskega upravljanja, o problemih ženske mladine, o preobremenjenosti posameznih komunistov s funkcijami, o terenskih organizacijah in aktivnih komunistov v mestih in industrijskih središčih, o narodnih manjšinah in njihovih družbenih dejavnostih, o kadrovske politiki itd. Poročilo politično-organizacijske komisije na plenarnem zasedanju kongresa pa pravi, da so idejno politična zrelost in enotnost ter povezanost z množicami pogoj za uspešno delo komunistov in da je očiten velik napredek v organizacijsko-političnem utrjevanju in idejni rasti ZK. To se zrcali na vseh področjih našega javnega življenja in potrjuje pravilnost politike, ki jo je vodil CK ZKS v skladu s politiko ZKJ v obdobju med III. in IV. kongresom.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gostovanje AIU v M. Soboti

Prejšnjo nedeljo je v Murski Soboti gostovala Akademija za igralsko umetnost iz Ljubljane s Shakespearevo komedijo »Kor hčete«. Soboško občinstvo je sprejelo gostovanje z velikim zadovoljstvom, saj se

mu je ponudila redka prilžnost, da lahko vidi delo iz svetovne klasične dramske literature na domačem odru. Poleg tega pa je lahko spoznalo mlade igralce, ki jih šola vzgaja in bodo po reformni študiji mnogi izmed njih delali v DPD Svoboda. S pričujočo komedijo, ki je bila za uprizoritev iz pedagoških ozirov tekstovno skrajšana, zato pa bolj izdelana v ključnih situacijah, so nudili vsaj skromen pogled tudi v svoje študijsko delo.

Komedijo je režiral Stane Potočnik, v posameznih vlogah pa so nastopili Boris Luh, Stane Potočnik, Alojz Milič, Anton Petje, Irena Prosen, Marija Benko, Alenka Ferencak, Anton Solar, Božo Vovk, Anton Slednjak, Stanko Polšek in Marko Marin. Njihovo gostovanje je organiziral Klub prekmurskih akademikov.

Zamenjava bankovcev

Upravni odbor Narodne banke je na svoji seji 26. marca sprejel odločbo o odvzemu iz obtoka in zamenjavi bankovcev DFJ za 20 in 10 dinarjev, ki imajo označbo »1944« in na spodnji strani v desnem delu reproducirano oprsje partizana. Po tej odločbi bo vzel Narodna banka te bankovce iz ob-

toka v času od 1. julija do 30. septembra in ju zamenjala z bankovci oziroma kovanci tečajne valute. S 1. oktobrom 1959 bosta bankovca prenehala veljati in ju bo mogoče naknadno zamenjati pri Narodni banki še v nadaljnjih treh mesecih, to je do konca tega leta.

PRVI PLANINSKI TABOR NA JERUZALEMU

Planinska društva: Murska Sobota, Ljutomer in Ptuj, so priredila v nedeljo na prijetni turistični točki na Jeruzalemu I. planinski tabor, na katerem so proslavili 40-letnico ZKJ.

Po sobotnem kresovanju je bila osrednja svečanost v nedeljo dopoldne. Otvoril jo je predsednik Planinskega društva Ljutomer Vlado Porekar ter pozdravil udeležence in goste, med katerimi so bili tudi predsednik in podpredsednik OLO Murska Sobota Rudi Čačinovič in Franc Sebnjanič, sekretar OBK ZKS Ljutomer Aleksander Pirker, predsednik OBLO Ljutomer Tone Truden, predsednik Planinske zveze Slovenije Fedor Košir in drugi.

Po internacionali, ki jo je igrala soboška godba, je spregovoril predsednik Planinske zveze tov. Košir. V svojem govoru je na kratko prikazal delo in prizadevanje planincev ter še

posebej poudaril njihovo važno vlogo med NOB in njihovo delovanje v raznih organizacijah, posebno še v ZKJ. Prireditev je pozdravil tudi podpredsednik OLO Murska Sobota Franc Sebnjanič.

Med bolj skromnim kulturnim programom, ki so ga izvajali recitatorji, psemlešne šole v Ljutomeru in godba na pihala, so položili vence na spomenik žrtvam NOB pri Svetinjah. Kmalu nato so predsedniki omenjenih planinskih društev zasidili pred planinsko postojanko na Jeruzalemu spominski topol, ki ga je zalil predsednik Planinske zveze Slovenije tov. Košir.

Prireditev je bila dobro orga-

nizirana, le udeležba je bila nekoliko manjša, kar pa je treba delno pripisati slabo organiziranemu avtobusnemu prevozu. Ta prvi planinski tabor, ki je bil posvečen obletnici ZKJ in SKOJ, pomeni vsekakor veliko manifestacijo planincev tudi v tem hribovitim in od planin odmaknjenem delu Slovenije.

od 3. — 9. julija

1919

Julija je izšla prva in edina številka prvega slovenskega komunističnega glasila »Bakla«.

1922

3. julija se je na Dunaju začela prva konferenca KPJ.

1923

9. julija je bil v Ljubljani II. kongres SKOJ.

1934

Od 3. do 5. julija je bila v rudniku v Trbovljah dvainšestdeset-urna gladovna stavka. Prvič je prišlo do akcije enotnosti med tremi strokovnimi organizacijami.

1935

7. julija je bil zlet »Svobode« v Celju. To je bila veličastna Slovenija v znamenju gesel KPJ.

1940

6. julija je v Beogradu prislo osebe prvega poslanstva SZ v Jugoslaviji. Ob tej priliki so bile delavske manifestacije v Beogradu.

1941

4. julija je bil v Beogradu razširjeni sestanek Politbiroja OK KPJ na katerem je bila OK KPJ, na katerem je bilo sklenjeno, da naj partizanski odredi takoj začnejo z oboroženimi akcijami proti okupatorju. Istega dne je bil formiran glavni štab partizanskih odredov Srbije.

7. julija začetek oborožene vojne.

5. in 8. julija so bile demonstracije na ljubljanski postaji ob preseljevanju Slovencev z Gorenjske.

V POMURJU

Meseca julija 1941. leta je Okrožni komite organiziral ciklistično tehniko, ki je nadaljeval časa delala v Trnju pri Glavačevih, pozneje pa tudi v Strigovi v zidnici lekar-narja Kovača.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

MISIJA DOBRE VOLJE
V LATINSKI AMERIKI

Prejšnji teden je odpotovala iz Beograda v Latinsko Ameriko misija dobre volje, ki jo vodi Vladimir Popović. Naša misija bo obiskala Mehiko, kamor je že prispela, Venezuelo, Kubo, Ekvador, Honduras, Kostariko, Haiti in morda še druge latinske ameriške države.

Odhod te misije je nadaljevanje dosedanjega prizadevanja za zблиžanje z deželami Latinske Amerike in poglobitev stikov, ki jih naša država že ima z njimi. Doslej so bile s temi deželami izmenjane razne delegacije, kar je vse prispevalo k boljšemu poznavanju zemljepisno tako oddaljenih držav. Vendar pa obstajajo še razne možnosti za še tesnejše odnose in to ne samo na gospodarskem področju, kjer se poslovni in prijateljski stiki lepo krepijo. Za dežele Latinske Amerike je značilen boj za osamosvojitvev tako v gospodarstvu kakor tudi v političnem pogledu. Jugoslavija pa je takim težnjam na vseh mednarodnih forumih vedno dajala podporo — tudi narodom teh dežel — in zato ni nič čudnega, da je prišlo v Združenih narodih tudi do pogostih skupnih nastopov pri obravnavanju vprašanj ohranbe miru, ekonomske pomoči nerazvitim deželam idr.

Brezatonsko področje
na Balkanu

Predlog sovjetske vlade za ustanovitev brezatonskega področja na Balkanu in če posežemo še nekoliko nazaj, odnosi in akcije izvenbalkanskih sil, ki zagovarjajo graditev raketnih oporišč, češ da so potrebna balkanskim narodom, da se bodo izognili vojnemu opustošenju in si ohranili neodvisnost — vse to je povzročilo, da je Balkan zopet na prvih straneh svetovnega tiska.

Jasno je, da težnje izvenbalkanskih sil, ki nastopajo v tem prostoru, da bi na plečih balkanskih narodov in na njihov račun poravnale medsebojna nasprotja, ne morejo koristiti miru na Balkanu in v svetu. Takšno početje ni Balkanu nikoli prineslo koristi. Poseg tujih sil ni nikoli pripomogel k zgleditvi kakšnega balkanskega spora, marveč ga je le še zapletel. Znano je dalje, da raketna oporišča le kompromitirajo varnost na Balkanu in v

Rekorden pridelek pšenice
zato je prihodnje leto več ne bomo uvažali

Na zasedanju Zvezne ljudske skupščine je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Milajko Todorović poročal poslan-cem o letošnji žetvi in nekaterih drugih perečih vprašanjih.

Ker je sklicano to zasedanje skupščine v začetku žetve, ki je sprito bogate letine in neugodnega vremena zelo težavna in ker je to zadnja seja pred počitnicami, je rekel Milajko Todorović, je Zvezni izvršni svet menil, da je koristno obvestiti poslance o nekaterih zadevah.

Deževno vreme, pomanjkanje skladiščnega prostora, zlasti mehaniziranih silosov, razen tega pa premalo izkušenj z manipuliranjem z italijanskimi vrstami pšenice, vse to je žetev in odkup močno zamotalo. Da bi opravili delo pravočasno in kar najbolj uspešno, so bile že prej ustanovljene posebne komisije, ki naj zagotovijo mobilizacijo vseh sil in njihovo vsklajeno delo. Lahko rečemo, da se je ta vsklajena dejavnost pokazala takoj v začetku, toda sprito velikih težav in nevarnosti, da bi se nam znatne količine žita pokvarile, je treba znova opozoriti na vso resnost in odgovornost vseh čimteljev — kmetijskih organizacij, ljudskih oblasti in drugih — in sicer tako pri žetvi in mlačvi, kakor tudi glede izredne uporabe vseh prikladnih prostorov, da bi žito začasno spravili. Poudarjam, je rekel Milajko Todorović, da je bila pomoč vojske zelo dragocena in da je treba z njo računati povsod, kjer je položaj težaven in ta pomoč nujno potrebna.

Cepprav je še prezgodaj govoriti o celotnih uspehih kmetijske proizvodnje v letošnjem letu, lahko rečemo, da bo ne le presegla planirano raven in rekordno leto 1937, marveč bo dosegla in bržčas tudi presegla raven, planirano s petletnim planom za leto 1961. Prvi sadovi žetve potrjujejo dosedanje

cenitve, da bomo pridelali kakšne 4 milijone ton pšenice in rži ali približno za 25% več, kakor smo planirali oziroma za kakih 600 tisoč ton ali za 18% več, kakor v rekordnem letu 1937. Povprečni donos pšenice na hektar bo znašal kakih 18,5 metrskih stotov. Tako visoko narodno povprečje pa smo dosegli predvsem z donosi na družinskih posestvih, na katerih je znašal donos italijanskih sort pšenice povprečno 50 metrskih stotov, in na poljih, ki so jih obdelale kmetijske organizacije v kooperaciji z individualnimi kmeti. Na teh poljih znaša donos italijanskih vrst pšenice kakih 35 metrskih stotov.

Ne mislim zdaj govoriti o cenitvi donosa drugih poznih kultur, pripominjam pa, da strokovna kmetijsko-statistična služba zdaj ocenjuje na primer pridelek koruze, ki bo morda presegel rekorden pridelek v letu 1937, ko smo je pridelali 5,7 milijonov ton. Tudi pridelek sladkorne pese bo letos rekordno, lito velja za sadje in grozdje. Glede živinoreje je treba omeniti, da nekatere cenitve kažejo na možnost, da bi se proizvodnja mleka in mesa povečala v primerjavi z letom 1937 malone za tretjino.

Na podlagi take cenitve pridelka krušnega žita in presežkov iz lanske žetve in iz uvoza je ZIS ugotovil, da bodo razpoložljive količine zadostovale, da bomo v prihodnjem letu v celoti krili potrošnjo in da bomo imeli še nekaj žita za ustrezne prehodne rezerve. Zato je ZIS sklenil, da prihodnje leto pšenice ne bomo več uvažali.

Kakor vam je znano, je rekel Milajko Todorović, smo zadnja leta primanjkljaj pšenice, ki je znašal približno milijon ton letno, krili z uvozom iz ZDA prek dolgoročnih kreditov, ki jih odplačujemo v naši valuti. Tudi ob tej priložnosti bi rad poudaril polno razumevanje, ki ga je izpričala vlada ZDA za te naše potrebe, s čimer je nudila naši državi dragoceno pomoč. Ker je bila pšenica pomembna postavka v našem uvozu iz ZDA, smatramo za potrebno in bomo storili v prihodnjem gospodarskem letu ustrezne gospodarske ukrepe, da raven naših medsebojnih gospodarskih vezí ne bo občutno padla, marveč da se bo tako sodelovanje nadaljevalo v novih obojestransko koristnih oblikah.

Iz istih razlogov smo predlagali vladi ZSSR, naj bi v blagovnih seznamih, dogovorjenih za letošnje leto, v redni menjavi predvideli uvoz pšenice za menjavi z drugim, našem gospodarstvu potrebnim blagom, da se predvideni obseg menjave med obema deželama ne bi zmanjšal. Razgovore o tem je že začela v Moskvi mešana jugoslovansko-sovjetska komisija in se ugodno razvijajo.

Povečanje pridelka krušnega žita na takšno stopnjo, da bi lahko stabilno uredili preskrbo imajo še vedno težave s kad-

prebivalstva in industrije z lastno proizvodnjo, je bilo — iz povsem razumljivih gospodarskih in političnih razlogov — eden izmed važnih ciljev naše gospodarske politike. Ko smo sestavljali zadnji petletni plan, smo predvideli uresničenje tega cilja nekako dve leti po zaključku sedanje planske petletke.

Za leto 1961 smo planirali pridelek 3,5 milijona ton. Kakor vidite, pa smo takšen pridelek letos že presegli za pol milijona ton. Mislim, da moramo ob tej priložnosti tudi s tega mesta izreči priznanje delavcem in strokovnjakom v kmetijskih organizacijah, na kmetijskih posestvih in v drugih, kakor tudi drugim strokovnim in znanstvenim ustanovam in organizacijam, zbornicam, združenim zvezam itd. ter sto tisoč delovnih kmetov, ki so v kooperaciji s kmetijskimi združenji našli pot naglega večanja proizvodnje in svojega vključevanja v splošni napredek.

V tem sklopu, in to bi rad tudi ob tej priložnosti posebej poudaril, naša politika (teorija in praksa) razvoja socialističnega kmetijstva tako rekoč vsak dan in znova potrjuje svojo izredno učinkovitost. S temi uspehi pa ne moremo biti več zadovoljni. V prihodnjih letih moramo v kmetijstvu, kakor tudi na drugih področjih, še bolj napredovati.

Z OBČNEGA ZBORA OKRAJNE ZADRUŽNE ZVEZE
Lani močna gospodarska krepitev
kmetijskih zadrug

V torek, 30. junija je bil v Murski Soboti občni zbor Okrajne zadrugne zveze, ki so se ga poleg 71 delegatov udeležili tudi član upravnega odbora GZZ Slovenije Jože Novinšek, predsednik OLO Rudi Čačinovič, načelnik Sveta za gospodarstvo Peter Vujec, predsednik Oblo Murska Soboti Karel Lutar in drugi.

Iz poročila je bilo razvidno, da so se kmetijske zadruge po izločitvi nekmetijskih dejavnosti v večji meri preusmerile na samo kmetijsko proizvodnjo in tudi boljše poslovala. To velja posebno še za tiste, ki imajo sposoben vodilni in strokovni kader. Število kmetijskih zadrug se je v lanskem letu močno zmanjšalo, bodisi da so bile ukinjene ali združene z močnejšimi. V kmetijske zadruge je bilo ob koncu lanskega leta vključenih 12.696 kmetijskih gospodarstev, to je 55% vseh gospodarstev v okraju. Nov sistem upravljanja v kmetijskih združenjih se je skoraj povsod izkazal za zelo dobrega. V združenjih svetih je 83,1% združenikov, 16,9% delavcev in uslužbencev KZ in 10,8% žena. Da bi člani združenih svetov in upravnih odborov dobro opravljali odgovorne družbene naloge, so v zimskem času zanje organizirali obširen program izobraževanja. Zadruge pa lahko stabilno uredijo preskrbo imajo še vedno težave s kad-

Parma pri Glavačevih (Hancovih) v Trnju, kjer je delovala v letu 1941 partizanska tehnika. Na tej parmi se je stalno zadrževal Stefan Kovač in ostali ilegali. Na sliki je tudi Glavačev Štef.

MURA je spet poplavlila

Zaradi dolgotrajnega deževja je pričela Mura v torek in sredo spet močno naraščati. V Radgoni so zabeležili vodostaj 375 cm, kar je 2,05 m več kot običajni nizki vodostaj Mure. Visok vodostaj so povzročila velika neurja na Gornjem Štajerskem.

Voda je poplavlila nižinski predel od Sratovca navzdol. Pri tem ni povzročila večje škode. Pač pa je ogrožala brod na Meleh, ki pa so ga pravočasno obvarovali.

Najvišji vodostaj Mure so zabeležili v Radgoni leta 1938 in sicer 530 cm.

Posvetovanje o investicijah

V sredo, 1. julija je bilo v Murski Soboti posvetovanje o investicijah v nekaterih pomurskih podjetjih. Posvetovanje so prisostvovali predstavniki

ki OLO, nekaterih občinskih ljudskih odborov in podjetij ter zastopnik investicijske banke v Mariboru.

samezne poslujejo. Tudi poslovne zveze so imele doslej težave zaradi pomanjkanja potrebnega kadra, kar velja še posebno za kmetijski strokovni kader.

Za zadruge je v minulem letu posebej značilna močna gospodarska krepitev, ki je brez dvoma nujna za večje naloge, ki jih imajo zadruge pri razvoju kmetijstva. Tako so si na primer zadruge lani povečale svoje sklade za 231 milijonov dinarjev in so bili ob koncu leta za 118 milj. din. večji kot v začetku, enako so se tudi povečala osnovna sredstva in sicer za 214 milijonov din. Lani so zadruge nakupile tudi precej raznih kmetijskih strojev, med njimi 72 traktorjev. Za traktorje je pa še vedno značilno, da so še vedno precej uporabljeni v nekmetijskih dejavnostih. Tako je lani 48 traktorjev opravilo v kmetijstvu 38.949 ur in v nekmetijstvu 26.604 ure. Temu je deloma vzrok tudi majhno število traktorskih priključkov.

Na zboru so razpravljali tudi o živinoreji, kjer je prav tako opaziti viden napredek, sprejeti proračun za leto 1959 ter izvolili novi 17-članski upravni odbor.

Ing. MARIJA SKLEDAR:

Zapisek s poti po severni Italiji

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov v Murski Soboti je organiziralo v mesecu juniju petdnevno strokovno ekskurzijo po sev. Italiji z namenom, da si ogledamo pridelovanje italijanskih pšenice, hibridne koruze in sodebno sadjarstvo ter vinogradništvo.

Ko smo v zgodnjih jutranjih urah prestopili državno mejo v Goricki nas je pot vodila proti Convegliaanu, kjer smo si ogledali inštitut za sadjarstvo in vinogradništvo in Srednji kmetijski šolo. Šola je stara nad sto let in je specializirana za sadjarstvo in vinogradništvo, v manjšem obsegu pa se poučujejo tudi druge panoge. Za praktične pouk učencev ima lepo urejeno posestvo in dobro mehanizirano klet ter številne laboratorije za raziskavo vin, bolezní vinske trte itd. Pouk je teoretičen in praktičen. Tudi inštitut za sadjarstvo in vinogradništvo je zelo dobro organiziran in bogato opremljen. Kakor šole, so tudi inštituti v Italiji specializirani n. pr. za pšenico, koruzo itd. Tudi mi smo obiskali inštitut za pšenico v Lougu in inštitut za koruzo v Bergamu. Naloga teh inštitutov je, iskati primerne sorte za posamezna področja, ugotoviti najboljše način gnojenja, primeren čas setve, zaščito rastlin pred boleznimi in škodljivci. Ker ima Italija podobno kakor naši kraji zelo raznolike podnebne in talne razmere, je ta naloga za praktično kmetovanje zelo važna. Poleg inštitutov smo si ogledali tudi nekaj večjih posestev v okolici Milana, Bolagne in Ferrare.

Posevki pšenice, za katere smo se poljedelci najbolj zanimali, so bili povsod lepi, sicer precej redki, na rodovitnejših zemljah in tam kjer je sklop rastlin večji, pa so tudi polegli. Polegli so že po cvetenju, kljub temu pa pričakujejo dobre prideleke. Povprečni večletni pridelek pšenice v sev. Italiji je okoli 45 q/ha. Dosegajo pa tudi 60 q in več. Pšenice gnojijo z 100–200 kg čistega fosforja (P₂O₅), to je 500 do 1200 kg superfosfata, 150–350 kg čistega kalija (K₂O), kar je 400–900 kg kalijevih gnojil na ha, in 100–200 kg čistega dušika (N), kar je 500–1000 kg dušičnih gnojil. Skupna količina gnojil bi torej bila 1500 do 3000 kg umetnih gnojil na hektar. Dušikova gnojila trosijo nekaj pred setvijo, ostalo pa v obliki kisline nitrata v več obrokih, tako da dajo zadnji obrok v mesecu februarju. Vse sejejo trakasto, to je v razdalji 27 + 8 + 27 cm,

da pride do rastlin čimveč zraka in svetlobe. Posevke obvezno okopajo in to ročno. Optimalno število klesov na kvadratni meter je 450 do 500. Od sort prevladujejo San Pastore, Mara in Produttore. Videli smo tudi nekaj novejših sort, ki imajo veliko beljakovin in dajejo zato dobro moko. Ker pa so te sorte slabo odporne proti mrazu, bi jih morali mi še preizkusiti, ker ne vemo, če bi prenesle naše zimske toplotne pogoje.

Poleg lepih pšenice smo videli tudi precej koruze in sladkorne pese, ki so pritegnile pozornost nas vseh, posebno zato, ker nikjer niso bile zaplevljene, čeprav smo prepotovali skoraj vso sev. Italijo. Italijani poleg pšenice pridelujejo največ koruze. V severni Italiji gojijo največ hibride in to Wisconsinne, ki jih v zadnjem času uvažamo tudi mi, in nekatere svoje hibride, vzgojene na inštitutu v Bergamu. Poleg hibridov gojijo tudi nekaj trdink, predvsem za polento in konjski zob za krmo. Pri koruzi dosega v Italiji povprečen pridelek 75–90 q/ha. Zemljo pred žito do 50 cm globoko obdelajo in gnojijo z 1000 q hlevskega gnoja ter s okoli 2000 kg umetnih gnojil. Del dušikovih gnojil trosijo tudi v času rasti. Sklop rastlin je gost, tako da pride na hektar 50.000 — 60.000 rastlin.

Tudi sladkorna pesa je gosta, na kvadratnem metru raste okoli 8 rastlin. Je pa popolnoma brez plevela in zelo lepega izgleda. Pri sladkorni pesi dosega povprečen pridelek okoli 600 q/ha.

Ze iz samih navedenih števil, še bolj pa iz izgleda posevkov sklepamo, da je poljedelstvo severne Italije zelo intenzivno in da zato lahko krije potrebe domačega prebivalstva, oziroma viške pridelkov se izvažajo. Ker imamo tudi mi isti cilj, to je brez uvoza s povečano proizvodnjo zagotoviti prehrano delavnim ljudem, moramo samo pozdraviti gledanje naših gospodarskih krogov, ki po italijanskem vzgledu priporočajo povečanje hektarskih donosov. Da smo v tem že tudi nekaj dosegli, nam potrjujejo izjave italijanskih strokovnjakov, ki so se v zadnjem času mudili v Jugoslaviji in so se zelo ugodno izražali o naših posevkih italijanskih pšenice in predvideli visoke prideleke. Tudi v Pomurju so kmetovalci, ki so sejali italijanke, z njimi kljub letošnjim neugodnim vremenskim razmeram zelo zadovoljni in marsikdo, ki je imel lani še nezaupevanje vanje, jih bo letos rad posejal.

ZBOR NA VISOKI RAVNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

V bogati razpravi v ideološki komisiji sta govorila tudi Franc Škoberne in Miško Kranjec. V splošnem so delegati govorili o ideološki vzgoji in študiju programa ZKJ, o delu ideoloških komisij pri okrajnih in občinskih komitejih, o predavateljskih aktivnostih, o publicističnem delovanju komunistov, o partijskih in političnih solah, o načrtu kadrovske politike, o potrebah poglobljenega študija o mednarodnem delavskem gibanju, o vlogi znanosti in današnjih družbi, o idejni vzgoji vajenke mladine, o reformi in problemih univerzitetnega študija, o vzgoji ljudi v duhu socialističnega humanizma, o oblikah ideološkega dela v ljudski mladini, o idejni rasti in izobraževanju komunistov, o idejnosti v publicističnem in založniškem politiki, o idejnem oblikovanju prosvetnih delavcev, o idejno-političnem boju na področju kulture, prosvete in znanosti itd.

V komisiji za delavsko in družbeno upravljanje, kjer je govoril v razpravi tudi Milan Franciškin, so bila v ospredju naslednja vprašanja: uveljavljanje mladine v organih delavskega in družbenega upravljanja, vloga komunistov v organih občinske samouprave, delo krajevnih odborov, delavsko upravljanje na železnici in pošti, obratni delavski svet, boj komunistov proti birokratskim pojavom, zbori proizvajalcev, samouprava v socialnem zavarovanju, uveljavljanje kmečkih žena v družbenem življenju, družbeno upravljanje v stanovanjskih skupnostih, izkušnje v delu zborov volivcev, vloga družbenih organizacij in društev v razvoju komunalnega sistema, izobraževanje članov delavskih svetov in upravnih odborov, upravljanje v zbornicah in združenjih, delo komunistov v organih upravljanja na področju zdravstva, vloga strokovnjakov v delovnih kolektivih, problemi upravljanja v manjših podjetjih itd.

Celotno samo bežno pregledamo delo IV. kongresa ZKS, moramo ugotoviti, da je bil kongres slovenskih komunistov dejanski zbor na visoki ravni. Po izčrpnih referatih in koreferatih, ki so dejansko sinteza vseh uspehov in zmag komunistov v naši republiki kakor tudi problemov in nalog, ki čakajo komuniste v prihodnosti, so delegati iz podjetij, vasi in komun v obširni razpravi s primeri in neposrednim opisom zelo slikovito prikazali malone

vsa napredna družbena gibanja.

O vseh problemih se je na kongresu govorilo in razpravljalo s stališča družbene vloge komunistov. Četrty kongres je lahko ugotovil, da se je zelo povečal vpliv Zveze komunistov Slovenije na vseh področjih življenja, da so se številne organizacije bolj široko usmerile k pomlajevanju svojih lastnih vrst, čeprav vse pomanjkljivosti in tem pogledu še niso bile odpravljene, v posameznih krajih pa celo niso bile ugotovljene. Vendar so največjo pozornost posvetili problemom podjetij in komun. Zdi se in tako je tudi res, da je kongres zelo kompleksno zajel razvoj teh dveh temeljnih celic naše družbe. Pri tem je šel še celo dalje, nekatere stvari so bile proučene z novih vidikov in so lahko prispevek k praksi, čeprav objektivno pomenijo nadaljnjo obdelavo posameznih načel, ki so izražena v programu Zveze komunistov.

Predvsem je zelo velik prispevek IV. kongresa ZKS k obravnavanju združevanja v gospodarstvu. Izhodišče tega razpravljanja je bila dejanska kritika sedanjega stanja, opozarjanje na velike možnosti, ki jih še nismo izkoristili. Kakor so številni delegati poudarili, je združevanje še premalo razvito, kar je v precejšnji meri tudi krivda posameznih gospodarskih organizacij in komun, ki ne gledajo na združevanje kot najnujnost sodobne proizvodnje, marveč gledajo nanj iz svojega ozkega lokalnega in celo sebičnega kota. Odločajoč dejavnik pri združevanju je premalo kooperativnega sodelovanja. Opisane so bile tudi nekatere negativne strani, če delujočih združenj proizvajalcev.

Tudi na račun investicijske politike so se slišali očitki. Namreč očitki na račun premočno uveljavljajoče se težnje po koncentraciji industrije v že obstoječih velikih gospodarskih centrih. Tako politika dejansko povečuje že tako velik pritisk na sklade razvitih komun, ker se gradijo novi objekti obkrajno na tistih področjih, kjer ni proste delovne sile. To povzroča, kar je razumljivo, podražitev investicijske graditve, ker v tem primeru ne investiramo samo v novo tovarno, marveč tudi v ustanove in druge komunalne objekte za potrebe delavcev, ki jih je prav ta nova gradnja potegnila iz vasi v mesto. Res pa je, da se taka politika opušča.

Napredek delavskih svetov in komunalnega sistema

Kongres je ugotovil tudi velik napredek v razvoju delavskega in družbenega upravljanja na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Slovenski komunisti so dosegli na tem področju morda največje rezultate med dvema kongresoma. Delavski svetovi so zelo napredovali, komunalni sistem pa se je zelo razvil in okreplil. Komune v Sloveniji so se dejansko razvile v močne samoupravne skupnosti, njihove izkušnje pa lahko koristno služijo tudi komunam v drugih krajih. Čeprav se kljub temu govori o nekaterih težavah pri njihovem razvoju, moramo upoštevati, da gre za zapletene probleme, ki jih poraja bolj razvita sredina. Dalje je bila zlasti poudarjena potreba po čim učinkovitejšem izobraževanju

nju kadrov, ki sodelujejo v delavskem in družbenem upravljanju in proizvajalcev na sploh. Glede tega je treba smiselno združiti izobraževanje proizvajalca in upravljavca in temu prilagoditi sistem našega splošnega izobraževalnega sistema kakor tudi različne oblike izobraževanja odraslih.

Hkrati je kongres nakazal potrebo po ustvarjanem delu komunistov pri razvijanju vseh oblik družbenega upravljanja, njihovo maglo reagiranje na vse družbene procese in pojave, ki se uveljavljajo skozi družbeno upravljanje in na ne-nehno skrb komunistov za aktivizacijo in seznanjanje najširših delovnih množic z delom organov družbenega upravljanja.

Pomemben napredek v idejni rasti komunistov

Ko je razpravljali o kulturnem in prosvetnem delovanju, je kongres izhajal iz tega, da mora postati kultura lasti širokega kroga delovnih ljudi. Opozoril je tudi na idejno slabost na tem področju, zlasti na pojave malomeščanskih pojmovanj in anarhizma. Kongres je posvetil posebno pozornost tudi problemom znanosti. Usmeritev k praksi naj bo ključ za napredek znanstvene misli. Govorniki so opozorjali na kritičen odnos do buržoaznih družbenih ved in na intenzivnejše sodelovanje v obče jugoslovanski diskusiji o družbenih problemih. Nesporna je ugotovitev kongresa, da je bil zlasti od VII. kongresa ZKJ dosežen pomemben napredek v idejni rasti komunistov, v razširitev torišč njihovega dela, v usmeritvi k delavskemu razredu, k

marksizmu, v odločnejšem reagiranju na antisocialistične pojave in recidive nacionalizma in malomeščanstva. Enotni smo si lahko v tem, da nam doseženi uspehi komunistov v izvajanju socialistične kulturne politike tudi na tem področju zagotavljajo nadaljnje uspehe.

Na IV. kongresu ZKS so se problemi izločili bolj kakor kdajkoli, naloge so postale jasne. Bodoče naloge, ki jih ni malo, čeprav težke in zahtevne, bodo postale lažje, bodo jasnejše, ker je po, po kateri gremo, znana, jasna. Bodoče naloge, ki jih je nakazal VII. kongres ZKJ, so dobile s IV. kongresom ZKS še mnogo bolj konkretno obliko. Zdi se, da bo delati še mnogo lažje. Tega se zavedajo delegati, tega se zavedajo prav vsi člani Zveze komunistov Slovenije.

Močan porast proizvodjalnih sil

Poročilo CK ZKS uvodoma ugotavlja, da se je med III. kongresom ZKS v maju 1954 in sedanjim IV. kongresom zaključilo obdobje velikih investicij za graditev bazične industrije, ki so bile nujne, da se postavijo temelji za hiter razvoj proizvodjalnih sil in da se odpravi gospodarska nerazvitost dežele. Ta politika, ki jo je Zveza komunistov zavestno vodila, je nujno porajala v našem gospodarstvu neskladnosti, ki so se izražale v relativnem zaostajanju proizvodnje predmetov za široko potrošnjo in v zaostajanju kmetijske proizvodnje. To je povzročalo časno zaslanje življenjskega standarda delovnih množic, zlasti v mestih in industrijskih središčih.

Toda s sklepi, sprejetimi na razširjeni seji Izvršnega komiteja CK ZKJ v septembru 1955 in na IV. plenumu zveznega odbora SZDL v novembru istega leta, ki so določali, da naj nadaljnji gospodarski razvoj postopoma zagotovi postopno zboljšanje življenjskega standarda delovnih ljudi skladno s splošnim naraščanjem proizvodjalnih sil, se je precej spremenila gospodarska politika. Postopno so se zmanjševale investicije za velike industrijske objekte in hkrati večale investicije v družbeni standard; postopno je naraščala proizvodnja potrošnih dobrin in se povečevala osebna in skupna potrošnja ter realne plače v gospodarstvu; napredovalo je kmetijstvo in se izpopolnjeval gospodarski sistem. Hkrati s tem je delavsko in družbeno upravljanje postajalo vse bolj uspešno družbeno-politična osnova socialistične demokracije.

Zboljšanje življenjskega standarda predvsem prebivalstva v mestih in industrijskih središčih, kot osnovno politično nalogo na ekonomskem področju je morala Zveza komunistov obravnavati kompleksno. Trudila se je, da so njene organizacije in člani pravilno razumeli postavljeno nalogo ter ob-

jektivne možnosti zanj in se zavzemali za ustrezno politiko investiranja, za razvijanje tistih panog gospodarstva, ki neposredno vplivajo na življenjski standard, za pravilno komunalno politiko in predvsem za povečanje proizvodnosti dela. Svojo nalogo je Zveza komunistov v glavnem uspešno uresničila v premagovanju objektivnih težav in subjektivnih slabosti, ki so se pojavljale pri konkretnem idejno-političnem delu.

Največ za široko potrošnjo

Na osnovi take politike so od III. kongresa močno narasle proizvodjalne sile. Osnovna sredstva so se povečala od 512 milijard v letu 1954 na 688 milijard v letu 1958, torej za 34 odstotkov. V istem času se je število zaposlenih povečalo od 274.000 na 329.000, zaradi naraščanja proizvodjalnih sil pa se je narodni dohodek povečal za 47,5 odstotka. Zvišanje narodnega dohodka je predvsem plod hitrega naraščanja industrijske proizvodnje, ki se je letno povečala povprečno za 9,9 odstotka. Tako veliko povprečno letno naraščanje industrijske proizvodnje je bilo možno zaradi boljšega izkoristitve že obstoječih zmogljivosti in zaradi industrijskih investicij v prejšnjih obdobjih.

Pri odpravljanju nesorazmernosti med posameznimi industrijskimi panogami je največji uspeh pač ta, da se je proizvodnja za široko potrošnjo povečala mnogo bolj kot druga proizvodnja. Tako je v obdobju 1954—1958 proizvodnja sredstev za delo narasla za 41 odstotkov, proizvodnja reprodukcijskega materiala za 39 odstotkov, proizvodnja za široko potrošnjo pa za 65 odstotkov. Spremenjena struktura industrijske proizvodnje je omogočila skladnejši razvoj celotnega gospodarstva, zagotovila je hitrejši porast osebne potrošnje

ter prispevala k naporom za stabilizacijo tržišča. Se vedno pa niso dovolj izkoristena osnovna sredstva. Boljša povezanost, tesnejše sodelovanje in širša kooperacija med proizvodnimi organizacijami bi gotovo pripomogli k bolj smotrni in izkoristitvi proizvodnih zmogljivosti.

Določena smer gospodarskega razvoja je določala tudi politiko investiranja. Več sredstev je bilo vloženo v gospodarske panoge, ki so prej zaostajale, torej v kmetijstvo, promet, trgovino in obrt, in v tiste dejavnosti, ki zvišujejo družbeni standard. Z zmanjševanjem deleža gospodarskih investicij pa narašča delež negospodarskih.

Pri uveljavljanju takšne investicijske politike je morala Zveza komunistov premagovati različne nasprotne težnje. Upravna vodstva gospodarskih organizacij in gospodarskih združenj, upravni aparati ljudskih odborov in ljudski odbori sami so marsikje vodili politiko investiranja, ki je bila v nasprotju z načrti gospodarskega razvoja. Vendar se komunisti, osnovne organizacije in vodstva Zveze komunistov ter druge politične organizacije proti takim težnjam niso borile dovolj odločno in so bili komunisti in komiteji v posameznih primerih celo pobudniki in nosilci takih težnj. Niso se dovolj zavedali, da je sistematičen in konkreten boj za zboljšanje življenjskega standarda ena od osnovnih političnih nalog Zveze komunistov, da zaostajanje življenjskega standarda ovira celoten gospodarski razvoj in da povzroča tudi politične težave. Se naprej so podpirali ekonomsko neupravičene investicije, češ da so velike investicije v industrijo edina pot k zbolšanju življenjskega standarda. Zanimarjali so investicije v druge gospodarske panoge, zlasti v tiste, ki lahko v kratkem času neposredno vplivajo na izboljšanje življenjskega standarda, kot so na primer kmetijstvo, obrt, trgovina, turizem in gostinstvo, stanovanjska in komunalna izgradnja itd.

Vključevanje novih ljudi v gospodarstvo je povzročilo, da se je spremenila socialna struktura prebivalstva. V letu 1953 je bilo v Sloveniji 41,2 odstotka kmečkega prebivalstva, v letu 1958 pa že 38,9 odstotka. Spreminjanje socialne sestave prebivalstva pa je povečalo težave pri zbolšanju družbenega standarda, ker je povzročalo nove stanovanjsko-komunalne probleme, povečalo pomanjkanje šolskih prostorov in terjalo obsežnejšo preskrbo prebivalstva z vsakdanjimi življenjskimi potrebščinami. Tako daje za gradnjo stanovanj družba v obsegu dejanskih možnosti sorazmerno velika sredstva, vendar gradnja stanovanj ne napreduje dovolj hitro, ker nimamo dovolj gradbenih zmogljivosti in ne dovolj razvite industrije gradbenega materiala.

ZKS je od splošnega opozarjanja, da lahko napori za zboljšanje življenjskega standarda dajejo trajne rezultate samo v daljšem razdobju in pod pogojem, da se bodo množice trudile za povečanje proizvodnje in delovne storilnosti ter za boljše izkoristitve notranjih rezerv podjetij, vendar pa mnoge organizacije delovnim ljudem tega problema niso dovolj temeljito pojasnjevale. Zato se je med delavci in nameščenci marsikje širilo mnenje, da se bodo lahko njihove življenjske razmere v kratkem bistveno zboljšale. Mnogi so mislili, da je to stvar samih instrumentov gospodarskega sistema, ne pa odločnih naporov za povečanje delovne storilnosti. Zapostavljali so pomen organizirane akcije za vztrajnih izboljšanje sil, ki

bi za to nalogo mobilizirale delovne ljudi. Kjer so vladala taka pojmovanja, so našle plodna tla razne anarhodemokratske težnje ter so se pojavljala celo protisocialistična gledišča.

TRGOVINA

Z naraščanjem osebne potrošnje se je povečal tudi blagovni promet in sicer za 65 odstotkov v obdobju 1954—1958. Zlasti se je zboljšala trgovina na drobno, ki je za neposredno preskrbo prebivalstva najpomembnejša. Ustanovljeni so bili novi in modernizirani stari trgovski lokali. Hkrati se je povečalo število trgovin z neprekinjenim poslovanjem. Vendar pa doseženi rezultati ne zadostujejo za vse večje potrebe prebivalstva. Nasploh ima trgovina še prebliko razvita tehnična sredstva. Poleg modernih prodajalnih primanjkuje prevoz-

Jan Ros — novi član CK ZKS

Miško Kranjec — novi član CK ZKS

Marija Levar — novi član revizijske komisije

nih sredstev, primernih skladišč, hladilnic itd. Zaradi organizacijskih pomanjkljivosti ter neodgovornosti določenega dela trgovskega osebja pa trgovina ne opravi svojih nalog niti v okviru obstoječih možnosti. Niso bili redki primeri, da je v trgovinah v mestih in industrijskih središčih primanjlovala blaga, ki ga je bilo sicer dovolj na slovenskem ali jugoslovanskem trgu. Preveliko število posrednikov, zlasti pri prometu z nekaterimi industrijskimi izdelki, in prebliko družbeno-kontrola sta čisto povzročila nepotrebno zviševanje cen.

Delavsko samoupravljanje

V minulem obdobju je delavsko samoupravljanje postalo eden poglavitnih nosilcev našega političnega in gospodarskega razvoja. Z gospodarskimi uspehi in naraščanjem materialnih sil socializma se je vse širše uveljavljalo tudi ves delavski razred, ki prav s pomočjo delavskega samoupravljanja zavzema vodilno vlogo v sistemu socialistične demokracije. Med III. in IV. kongresom so delavski svetovi vsebinsko obogatili, izboljšali in razširili svojo dejavnost. K temu je pomoglo prizadevanje organizacij Zveze komunistov in sindikatov, vedno večje pravice in dolžnosti delavskih svetov pri

odločanju v proizvodnji, razdelitvi dohodkov, urejanju delovnih razmerij itd. ter čedalje večja sredstva, s katerimi razpolagajo gospodarske organizacije.

V podjetjih, ki imajo več kot 30 zaposlenih, sodeluje v delavskih svetih 21.115 članov. Delavski svetovi so se v praksi pokazali ne samo kot nepogrešljivi organ gospodarskega samoupravljanja, marveč tudi kot najboljša šola socializma, v kateri se delavski razred v vsakdanjem boju za demokracijo in socializem usposablja za poglobljanje socialističnih odnosov med ljudmi in za premagovanje negativnih pojavov ter

pomanjkljivosti. Hkrati se v tej šoli kujejo in vzgajajo kadri Zveze komunistov.

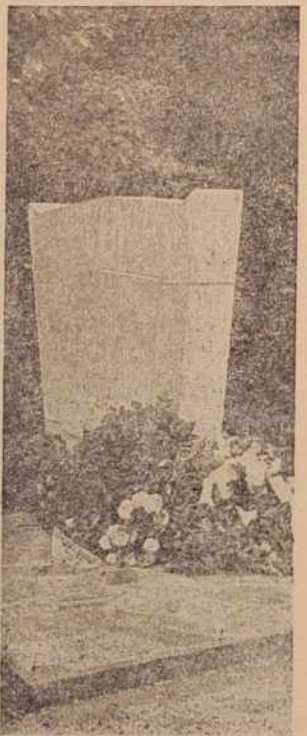
V minulem obdobju se je povečal tudi vpliv delavskega samoupravljanja na gospodarsko in družbeno življenje v širšem obsegu, zlasti v komunah.

Razvoj delavskega samoupravljanja je bil ves čas v središču pozornosti Zveze komunistov in pojasnjevanje njegovih sklepov, številni sestanki in konference organizacij ZK ter sindikalnih organizacij, skrb za šolanje in še vsa druga aktivnost komunistov ter drugih zavestnih socialističnih sil

(Nadaljevanje na 5. strani)

POMURJE ZA DAN BORCA IN DAN VSTAJE

V MURSKI SOBOTI bo na predvečer Dneva borca svečana povorka vseh organizacij in kolektivov z baklado k spomeniku narodnega heroja Stefana Kovača-Marka, kjer bo zborovanje. Nato bo kresovanje in ognjemot. Ker je dosedanja lo-

Spomenik padlim prosvetnim delavcem v soboškem parku pred gradom.

kacija spomenika S. Kovača pred soboškim gradom neprimerna, ga bodo do 4. julija preselili v ulico S. Kovača pred zgradbo kina »Park«.

Naslednji dan bodo predstavili občinskega ljudskega odbora sprejeli in obdarili otroke padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja. Sprejem bo v prostorih hotela »Zvezda«. Na sprejemu bodo tudi znani politični aktivisti in partizanske matere iz soboške občine.

Po pokroviteljstvom občinskega odbora Zveze borcev bodo 4. julija v Murški Soboti spornata tekmovanja v 4 disciplinah.

plinali in ob 10. uri v dvorani TVD »Partizane« svečana akademija s pestnim sporedom. Nastopil bo pevski zbor in mali harmonikarji iz Ljutomerja, soboška godba na pihala, zvrstila se bodo recitacije in deklamacije. Po končani akademiji bo ljudsko rajanje.

Občinska organizacija Zveze borcev v GORNJI RADGONI bo v počastitev Dneva vstaje 23. junija odkrila dve spominsko plošči v spomin padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja in sicer: na poslopju osnovne šole Negova in na poslopju osnovne šole na Spodnji Stavnici. Na predvečer praznika bo svečana akademija. Drugi dan pa bo množičen odhod na Pohorje, kjer bodo prisostvovali odkritju spomenika legendarnemu Pohorskemu bataljonu.

Tudi v LJUTOMERU bodo na dostojen način proslavili praznik vstaje. Dne 22. julija bodo odkrili spominsko ploščo 19 ustrelenim talcem v Bučkoveh, ki so zkravali na pragu svobode dne 8. marca 1945.

V LENDAVI bodo to pomembno obletnico proslavili skupno z »beškami rudarje«, ker je dan prej rudarski praznik. Na Dan borca bo predsednik občine sprejel otroke padlih borcev in ZFN, kot tudi znane partizanske borce. Težje se proučijo bo v Pince marofu, kjer bodo na poslopju bivšega združnega doma odkrili spominsko ploščo v spomin padlim borcem in žrtvam internacije. Okupator je namreč iz teh krajev dne 5. julija 1942 odpeljal v internacijo 668 moških, žena, starčkov in otrok. Iz taborišča se ni več vrnilo 33 ljudi.

Občinska organizacija ZB v BELTENCHI bo 4. julija odkrila spominsko ploščo v Melinici na zadnjem domu. Plošča bo posvečena spominu padlih borcev in ZFN. Tudi občinska organizacija ZB NOV PETROVCI-SALOVCI, čeprav maloštevilna, ne zaostaja za dogodki. Za Dan borcev bodo pripravili kulturno prireditev. Poleg tega bodo odkrili spominsko ploščo v Gornjih Petrovcih pokojnemu Aleksandru Peršu, znanemu bojovníku, ki je junosko padel v sklopu ruskih partizanskih odredov.

Povezava narodnoosvobodilnega boja v Pomurju z osrednjim vodstvom

Že 11. aprila 1941 je postavil Centralni komite KPS na zgodovinski seji v Trebnjem pred člane Komunistične partije organizacijo vstaje proti okupatorju do njegovega dokončnega izгона. Najvažnejše naloge v tem času so bile: pozivati vojake razpadle jugoslovanske vojske in civilno prebivalstvo, naj obdržijo in zbirajo orožje in strelivo, in pripravljati prebivalstvo na boj proti okupatorju. S tega sestanka je bil poslan na Stajersko Slavko Slander, kot sekretar Pokrajinskega komiteja KPS za Stajersko.

Organizacijsko delo na vzhodnem Stajerskem je bilo zelo težko, saj sta ljubljansko pokrajino, kjer je bil sedež OK, delili od ostalih predelov dve meji, ena pri Lazah in druga na Muri. Že meseca maja je Hitler določil preseljevanje Slovencev z Gorenjskega in Stajerskega črta 4. junija so se domači izseljenci zmenili z Nemci na nemškem poletanju v Zagreb, kolko ljudi in kako jih bodo preselili. Okupator je pokazal svoj fašistični obraz.

22. junija nekaj ur po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo je Centralni komite sklenil, da je treba takoj poklicati v oborožen boj proti okupatorju in ustanoviti partizanske enote. Dober mesec pozneje so se bile formirane prve slovenske partizanske čete. V mesecu juliju in avgustu so partizanske in sabotažne akcije zajele že vso Slovenijo. Z akcijami je rasel tudi sovražniški teror. Med prvimi žrtvami so Nemci pobili skupno devetih slovencev iz Kriškega, ko so jih dobili na sestanku.

Kljub težkim okoliščinam so imele perferne pokrajine, med njimi Prelekijo in Prekmurje, v prvih mesecih okupacije stalno povezavo z vodstvom v Ljubljani. Navodila za akcije, prve števke Slovenskega poročevalca in ostali propagandni material so prinašali iz Ljubljane domači študentje, ki so se šuširali na univerzi.

Pod vodstvom Stefana Kovača, sekretarja Okrožnega komiteja za Prekmurje, je bilo izvršeno v juliju in avgustu večje število sabotažnih akcij. Po akciji v Saloveh, ko so mladinci razbili madžarske kačpote, se je moral Stefan Kuhar-Bojan, ki je vodil to akcijo, umakniti v Prelekijo. Dobil je nalogo, da organizira OF v Slovenskih gorah. Uspravil se je pri Spindlerjevih v Moravcih. Sem je prišel tudi legalec Kerenčič in sta oba pomagala domačim pri pospravljanju žita, da bi bila

okolici manj sumljiva. Odbore OF in aktivne SKOJ sta postavljala po Prelekiji od Radgone do Tomaža, Mole in Strigove.

Okrog 20. julija je prišel Bojan spet k Spindlerjevemu z novico, da se bo v prihodnjih dneh oglašal pri njih terence iz Savinjske doline pod imenom »Slavce«. Čez tri dni se je ta res pripeljal s kolesom. To je bil Slavko Slander. Proti večeru so prišli še Stefan Kuhar-Bojan, Jože Kerenčič, Vinco Megla in ing. Hedžet.

Megla in ing. Jože Hedžet. Z veliko slastjo so povečevali in nato pozno v noč na seniku obravnavali obstoječo organizacijsko stanje in delo Partije in Osvobodilne fronte. Na senu jim je bilo precej nerodno radi kajenja. Posebno Slander je mnogo kadil, če je debatiral. Razgovor je trajal do zore in v jutranjih urah so se organizatorji vstaje razšli vsak na svoje delovno področje: v Radgono, Medimurje in Prekmurje. Slavko Slander se je vrnil v Maribor. Tu so ga ujeli gestapovci, ko jim je hotel izkazati Slavko Klovorovo. Skupaj s Slavom je bil ustrelen kot talec Franc Veber, ne da bi izdal svoje pravo ime. To je bil prvi veliki adarec za osvobodilno gibanje na tem področju.

Piše: Sida Podlesek

Omenjeni sestanek v Moravcih je bil velikega pomena, saj je na njem dal član Centralnega komiteja in sekretar Pokrajinskega komiteja za Stajersko Slander navodila za nadaljnje delo pri organizaciji upora. S centrom so se močneje povezali tudi predel, ki so bili pod madžarsko okupacijo, to je Prekmurje in Medimurje.

Organizacijsko delo v juliju, avgustu in septembru prikazuje kratke originalne beležke, ki so ohranjene v zgodovinskem arhivu CK. Na lističih je zabeleženo, da je Osvobodilna fronta imela odbore in svoje ljudi pri Mali Nedelji (9 ljudi), Bolehnečicah (3 ljudi), Ivanjeh (4 ljudi), Zihlavi, sv. Duhu (5 ljudi), Bolehneku. Močna postojanka je bila Radgona z dvema odboroma OF in 10-članskim aktivom SKOJ. Nadaljnje postojanke so bile Ljutomer, Cven, Mota, Pristava, Stroča vas in Slamnjak. Zabeleženih je tudi nekaj kandidatov KP. Beležka vsebuje tudi kratek opis politične situacije v Prekmurju in registrira dve akciji sekanja žc v Prekmurju in zažig žna v Lendavi.

Ob prvi večji izdaji je v Mariboru gestapo ujel večje število prvoborcev in takrat so zaprosili za pomoč Centralni komite. V poročilu je napisano: Pošljite Vero in vse Stajerce, ki jih imate tam, »brzovozno«. Kot posebna naloga je v beležki zapisano, da je Medimurje nužno povezati z Ljutomerom.

Vera Slander je kmalu nato prišla na Stajersko. V začetku novembra, ko je organizacija v Pomurju že padla, se je oglašila v Moravcih in odšla dalje na postojanko na Moti, da bi ponovno uredila povezavo. V

slabem vremenu, vso premočeno, jo je vozil na motorju študent Jože Holc.

Spindlerjeva dekleta Dana, Cirila in Zora so opravljale predvsem kurirske posle. Dana tudi organizacijske. Koncem julija je Cirila spremljala Bojana v Strigovo, kjer je imel sestanek v Senčarjevi z danci z Elo, Dušanom in Bogdanom Spindlerjem.

V avgustu so prihajali k Spindlerjevemu v Moravce pogosto Stefan Kuhar-Bojan, Jože Kerenčič, Vinco Megla in Jože Hedžet. Koncem avgusta se je pojavil tu tudi Stefan Kovač, kmečko oblačen s starimi marlami pod pazduho in je delal bučno reklamo za svojo marlarsko obrt. Ob tej priložnosti je šel do Ptujja, kjer je v bolnišnici obiskal svojo ženo Mmo, ki je tam pod tujim imenom rodila malega Stefana.

Svoj zadnji sestanek pri Spindlerjevih v njihovi hiši Križarji je imel Bojan v začetku oktobra. Organiziral je mladinsko organizacijo. Bojan se je »bil« v Prelekiji dokaj varno. Zapustiti pa jo je moral po padcu Kovača in organizacije v Prekmurju. Obvestilo o tem strašnem dogodku je prišel v Moravce ing. Hedžet. Naprej ga je nesla v Renkovec mati Pepka Spindler. Kerenčič in Bojan sta se tedaj umaknila s tega terena, vendar sta prišla kmalu v roke okupatorju.

Že v prvih mesecih boja proti okupatorju in nekoliko pozneje je gibanje v Prelekiji in Prekmurju utrpelo veliko izgubo s padcem prvoborcev — narodnih herojev Stefanom Kovačem, Jožetom Kerenčičem, Vincom Meglom in prvoborcem Stefanom Kuharjem-Bojanom.

Narodni heroj Stefan Kovač — Marko

Katja Spur:

Hedžetova mama pripoveduje

Bilo je 1. septembra 1935. leta, na predvečer velikega demonstrativnega shoda v Ljutomeru. Moj sin Jožek — klicali smo ga Popi — je ta večer prinesel od svojega sošolca študenta Kerenčiča v cekarju 100 letakov. Te letake sva mož in jaz zjutraj rano nesla iz Razkrižja v Ljutomer. Ob drugi uri zjutraj sva šla od doma in sva letake na celi poti obehala na drevje, natikala sva jih na trne akacij. Bila je še tema, ko sva prišla v Ljutomer. Ostala sva na shodu. Zbrali smo se na Glavnem trgu, celja množica vinčarjev in drugih ljudi, žandarji so nas tirali sem pa tja po mestu, božali smo za zastavo, ki jo je nosil Kerenčič, z gojnicjo so nas polivali. Videci sem, kako je bilza mene padel Mavrič, ki je držal kolo Kerenčiča, da nam je s kolesa govoril. Ustrelili ga je žandar narednik, ki sem ga poznala.

V ponedeljek so bili žandarji že zjutraj pri nas. Spraševali so po letakih. Od nas so se obrnili k soseda. Prek potoka sem zaklicala »Sosed, nič se ne boji, kateri politik ni bil zaprt, ni nič vrednega. Z mojim sva ošla v gonice in se tam skrivala. Takrat je že rasel v nas odpor. Kako težko je bilo takrat soletiti otroke nam siromakom. Na občini v Strigovi so rekli, da ne dajo štipendije, naj siromak pase krave. Vsak dan sem nesla 7 km daleč na trg v Ljutomer, da je bilo za največje sile, največ pa si je sin pomagal z instrukcijami. Bil je vedno odločen. Študiral je rudarstvo. Tako sva ma s hčerko pomagali, da je doštudiral. Dne 2. aprila 1941 je diplomiral za rudarskega inženirja.

V takih težavah je v nas rasla zavest, da smo Slovani in bi nam moralo biti bolje. Sin mi je iz Ljubljane vsak dan pisal, vse mi je razložil, kako bo, da bodo nas preganjali in selili. Vse se je tako zgodilo, kot je pisal: »Mi bomo padli, a na naših kosteh bo zrastle lepša demovina.« Vsa njegova pisma sem spravila v velik lonec in tega zakopala v gozdu, a po vojski jih nisem več našla.

Kljub temu, da se je z družino izredno težko prebijala skozi življenje, se je Terezija Hedžetova, revna kmetica iz Razkrižja, že v letih pred vojno vključila v napredno gibanje pod vodstvom KP. Njena in njenih pot — sina Jožeta, ki je kljub revščini doštudiral pred vojno, hčerke Angele — vodi dalje v aktivno sodelovanje v času NOB; sin Jože je moral za svobodo žrtvovati svoje mlado in mnogo obetajoče življenje, mati in hčerka pa sta se znašli v objemu silnega terorja okupatorja. Sicer pa nam Hedžetova mati o tem sama najlepše pripoveduje.

Zato smo s strahom in trepetom čakali okupatorja. Ko je prišel to prvo nemško letalo, sva s hčerko bridko jokali. V velikih skrbih sem bila za sina, ki je bil v Ljubljani. Ta pa je 25. aprila pribežal domov. S kolesom je pobežal pred Italijani.

Doma so takoj začeli prihajati k nam ilegali: Miško Kranjec, Stefan Kovač, Vinco Megla, Kerenčič, Nada Rajhova, Babič, Kuhar, Cvetko... Najprej se je moj sin povezal z Miškom in Stefanom.

Ker je bila moja blizu nas, so se dogovorili, da bo pri nas prehodna postaja za Nemčijo. Kakih 50 m od naše hiše, tik ob gozdu, je bila očetova kovačnica. Iz nje si lahko samo v tamo stopil pa šel. V njej bi bilo primerno skrivališče za ilegale.

Nashe delo se je začelo zdaj v maju 1941. leta. Nekega dne sem v našem listnjaku našla cekar letakov, ki so pozivali v partizane. Vprašala sem sina, kaj to pomeni. Razložil mi je, da se v gozdu zbirajo ljudje in branijo domovino, kaj so partizani in kaj so komunisti, da ne bo več kraljevine. Naročil mi je: »Daj, mama, vsakemu jesti, kdor ti pove našo geslo. Se smeš vprašati, kako se kdo piše in od kod je.«

Od malega sem rada brala knjige. Moja želja je bila, da bi osebnost poznala katerega pisatelja. Nekega dne pride domov moja hčerka in z njo možki, oblečen v kmečko obleko in s cekarjem v roki. Ko sta skočila prek jarka pred hišo in sta me zagledala, je moja hčerka dejala: »Mama, evo vam pisatelja Miška Kranjca!«

Miško je ostal pri nas en teden. Skrivale smo ga v kovačnici. Nemci

so prišli tako močni, da sem rekla Mišku, ki nas je bodril: »Deca moja, te nemške moči vi nakdar ne boste zlozili. Miško pa je trdil: »Bom jo, bom jo. Kmalu sem tudi sama začela verjeti.

Dne 22. maja je bil prvi sestanek pri nas. Bili so Stefan Kovač, Megla, Dušan in Bojan Spindler, Miška, jaz in moja otroka. Prišla sta tudi dva tovariša iz Maribora, ki sta bila potem vedno povezana z nami.

Hedžetova domačija v Razkrižju — shajališče prvoborcev.

pa nismo vedeli, kdo sta. Moja mati, takrat stara 78 let, je dve uri stala na straži. Tudi pri naslednjih sestankih nam je ona strožila. Stefan je dal vsakemu nalogo: možji hčerki Angele, da bo spravljala ilegale preko meje. Geslo je bilo »Viktorija«. Moj sin je moral najti sredstva,

je Angela pripeljala s kovačkom. Vzel je od nje kovaček in takoj šel dalje. Te stvari so spravljali na Pohorje. Sivari smo spravljali tudi do Male Nedelje k Spindlerjevemu. Tja je hodil Megla. Mi smo imeli največ sestankov z Dušanom in Bogdanom Spindlerjem. Sestanki so bili v Klad-

rih gorah na Razkrižnem vrhu. Prihajali so tudi drugi naši sodelavci. Večkrat sem Stefana Kovača svačila, ko je preveč korajžno hodil po vasi:

»Ne tako, Stefan! Preveč se upaš, to ne bo dobro.«

»Madžari so bedasti, ne bodo nas dobili, mi je govoril.

Ko so hoteli ilegale čez mejo, so se pozno zvečer zbrali pri nas. Okrog 11. ure zvečer so odhajali. Do Ljutomerja je bilo 5 km. Angela jih je vodila po njivah, čez Pristavo. Povsod so se izogibali vasi. Brez težave jih je vedno spravila čez. Stefan ji je tudi dajal pošto za Serbe v Soboti in za Puconec. Stefanu je pomagala spraviti sinčka čez Muro, ko sta z Meglom šla po njega v bolnico. Angela je nesla otroka do broda, tam pa ga je izročila Mišku.

Oktobra, malo prej ko je Stefan padel, je prišla Mima z otrokom za nekaj časa h Kosejevemu v Razkriško grabo. Tudi Stefan se je zadrževal tu. Pomagal je Koseju pri delu, da ne bi bil sumljiv. Ob večerih sta oba prihajala k nam na pogovor. Kmalu pa je to postalo sumljivo.

Angela Hedžet o bratovi in svoji aretaciji

Pravkar sem bila pri bratu v Murskem Središču, ko so prišli k njemu orožniki in detektivji. Aretili so naju. Sprva so bili vljudni. Bratu so rekli: »Gospod inženir, šli boste v Sobotu, tam vas bodo samo nekaj vprašali, pa vas bomo takoj odpeljali nazaj.« S tem so hoteli uspasati najino budnost, da ne bi skušala pobežati.

Pripeljali so naju v soboški grad.

Tu so me ločili od brata. Sunili so me v celico, kjer sem že našla Sldo Perš, sedaj poročeno Podlesek, in Manajo, dekle Alija Kardoša. Med njima je sedel stražnik. Nismo se smele pogovarjati. Samo gledale smo se...

Začeli so me zasliševati. Takoj so mi do kraja zlomili roko, ki sem jo imela v gipsu.

(Nadaljevanje prihodnjici)

Razvoj komunalnega sistema

Tretji kongres ZK Slovenije je poudaril družbeni pomen komunalnega sistema ter naloge komunistov in zavestnih socialističnih sil pri njegovem graditvi. Napori pri porajanju nove družbene skupnosti, ki utira pot socialističnim družbenim odnosom, so bili za komuniste prežvekušnja organizacijskih sposobnosti, zvestobe in marksističnega znanja. To je bila za komuniste šola, v kateri so bili hkrati učitelji in učenci.

Pri pripravi za uvedbo novega komunalnega sistema so se močno angažirali komiteji ZK. Pri razpravljanju o vsebini, pomeni in vlogi občin je sodelovala ogromna večina delovnih ljudi. Akcija za formi-

ranje komun je bila ena izmed najbolj množičnih političnih akcij v tem obdobju, kar dokazujejo številni predlogi in načrti, ki so izražali želje delovnih ljudi.

Z novim komunalnim sistemom se je septembra 1955 število okrajnih ljudskih odborov zmanjšalo od 22 na 11, število občinskih ljudskih odborov pa od 586 na 150.

Razvoj komunalnega sistema je pokazal, da so potrebni novi popravki pri teritorialnem obsegu komun. Največje spremembe so bile izvedene tani, ko se je število občin zmanjšalo za 50. Tradicija, navezanost prebivalstva na občino, nezadostno razumevanje spreminjanja vloge občine v komunalnem sistemu, lokalistične težnje in včasih celo osebna prizadetost posameznih funkcionarjev in uslužbencev so poglavitni subjektivni razlogi, ki so zavirali ali še zavirajo hitrejši oblikovanje posameznih občin.

O sestavi ljudskih odborov velja splošna ugotovitev, da se je med odborniki zvišalo število uslužbencev in delavcev, da pa je delavcev v ljudskih odborih še premalo.

praktično dejavnostjo v družbenih, političnih in oblastvenih organih.

Zbori proizvajalcev občinskih ljudskih odborov, ki so bili izvoljeni jeseni 1957, so se doslej bolj uveljavili v industrijskih kakor v kmetijskih občinah.

Z novim komunalnim sistemom je postalo delo zborov volivcev bogatejše in povečalo se je njihov pomen v življenju komun. Politične organizacije se niso vselej zavemale za sklicevanje zborov volivcev, ampak so se največkrat zanašale samo na pobudo predstavnikov ljudskih odborov.

Boljše je delo svetov ljudskih odborov, ki imajo vse več pravic. V svetih okrajnih in

občinskih ljudskih odborov sodeluje blizu 12.000 državljanov. V posameznih občinah so vsi člani svetov komunisti, kar pride o politični ozkosti, ker bi bilo treba v svete in komisije pritegniti širok krog državljanov.

Določen napredek je bil dosežen pri ustanavljanju stanovaljskih skupnosti. Predvsem se je utrdila zavest, da so stanovanjske skupnosti socialistični koncept reševanja sodobnih problemov družine, ki ne bodo samo razbremenile delovne žene, ampak bodo tudi močno zboljšale skrb za otroke, zdravstveno službo, trgovino, družbeno prehrano ipd.

Sedmi kongres ZKJ je poudaril dolžnost komunistov, da se

zavzamejo za delovanje komun, od katerih je v največji meri odvisen razvoj vsega našega sistema. Organizacije ZKS so se za to nalogo zavzele, vendar bo

treba še veliko več prizadevanja za nadaljnje utrjevanje komun kot temeljne institucije neposredne socialistične demokracije.

ŠOLSTVO

V razdobju med III. in IV. kongresom je vsklajevanje šolskega sistema z našimi družbenimi potrebami zajelo celotno šolstvo, od osnovnih in srednjih šol do univerze. Reformo šolstva so terjali družbeni faktorji, kajti težnja socialistične družbe je, združevati s funkcijo proizvajalca tudi funkcijo upravljalca, kar je prvi pogoj za premagovanje razlik med fizičnim in drugim delom. To pa zahteva drugačno izobrazbo in vzgojo delovnih ljudi. Tudi sodobni delovni procesi v industriji in kmetijstvu terjajo višjo raven izobrazbe vseh državljanov. Delovnim ljudem je zato treba omogočiti, da si pridobijo vedno višjo izobrazbo, vključno univerzitetno. Se vedno je premalo delavske mladine na srednjih in visokih šolah. Hiter gospodarski razvoj terja, da dobimo čimprej in čimveč kvalificiranih in visokokvalificiranih kadrov, hkrati pa poraja veliko število novih poklicev, ki zanje doslej nismo imeli šol. Zato je treba — pravi poročilo — ustvariti delovnim ljudem možnost, da si bodo v najrazličnejših oblikah pošolskega in izvenšolskega izobraževanja ob proizvajalnem delu pridobivali višje in najvišje kvalifikacije ter dostop v višje redno šolstvo.

Zveza komunistov Slovenije je dajala pobude za vrsto ukrepov v tej smeri in je podpirala vse ustrezne težnje.

S šolskimi odbori, ki so bili osnovani leta 1955, je začela šola preraščati iz državne v družbeno ustanovo. Šolski odbori so se kmalu lotili razmeroma velikih materialnih težav, hkrati pa so se morali ob šolski reformi ukvarjati z bistvenimi problemi pouka in šolskega režima. Pri tem so jim močno pomagali prosvetni organi komun, v katerih so se zlasti uveljavljale družbene organizacije in s tem pospeševale proces šolske reforme.

V osnovnem šolstvu je uveljavljeno načelo obveznega in enotnega osemletnega šolanja. Obvezno šolstvo bo moralo v višjih razredih upoštevati potrebe kraja ter poseben interes in nadarjenost učenca. Poti do reformirane šole ni bila in ne bo lahka. V marsičem jo ovirajo materialne težave. Nekatere težave odpravljamo s hitrejšo izdavo šol in z usmeritvijo v višje organizirane šole, ki imajo pogoje za boljše delo. Sredstva, ki jih družba za šolstvo že lahko da, še ne zadostujejo za razvito šolstvo, čeprav izdatki za šolstvo nenehno naraščajo. Reformirano šolo pa ovirajo tudi še mnoga nerešena vsebinska vprašanja.

Nasi kongresi Zveze komunistov zdaj presegajo pomen kongresov neke politične stranke. To so v svojem bistvu delovni dogovori najzavestnejših sil delovnih ljudi, ki izoršujejo velike naloge, pomembne za življenje oseh delovnih ljudi in za življenje vsakega delovnega človeka. Merilo uspehov so storišeni koraki na poti takega materialnega in družbenega razvoja, ki pomenijo približevanje postavljeni nalogi, izgradnji socialističnih družbenih odnosov. Ti koraki se ne merijo samo z merili utrjevanja lastne partije, temveč se merijo predvsem z merili, koliko je napredoval splošni materialni razvoj, kako žive delovni ljudje pri tem, in predvsem, koliko ljudi je udeleženi pri upravljanju svojih zadev, pri upravljanju gospodarstva, pri delitvi dohodka, pri upravljanju vseh sektorjev družbenega življenja.

Ko komunisti Slovenije na svojem IV. kongresu polagamo račun o svojem delu in razpravljam o svojih bodočih nalogah, se nam ni treba sramovati. V preteklih štirih letih smo prav tako pošteno in častno kakor o preteklih štirih desetletjih dajali svoje sile za izorševanje tistih nalog, ki smo jih smatrali kot neposredne na poti k velikemu cilju osvoboditve dela, osvoboditve človeka in človeštva.

MIHA MARINKO
na IV. kongresu ZKS

Delo komunistov v SZDL

Poročilo Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije ugotavlja, ko govori o delu komun v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, da si je Zveza komunistov med III. in IV. kongresom prizadevala, da bi se SZDL Slovenije čim bolj uveljavila kot vseljudska politična organizacija, kot množični nosilec socialistične graditve, ki vnaša socialistično zavest med najširše množice delovnih ljudi in organizira ljudstvo za pomembne družbene akcije. Zveza komunistov je usmerjala svoje člane k delu v Socialistični zvezi in se sploh trudila, da bi bilo delovanje organov SZDL čim uspešnejše in samostojnejše.

Z idejno političnim delom pa so organizacije SZDL na drugi strani bistveno pripomogle, da so delovne množice bolje razumele politiko Zveze komunistov in posamezne konkretne ukrepe. Razlagale so tudi našo zunanjo politiko in njena načela, naš boj za mir, neodvisnost in sodelovanje na temelju aktivnega sožitja, kar je utrjevalo politično zrelost in razgledanost državljanov.

Organizacije SZDL postajajo vse bolj občeljudska tribuna za razpravljanje o sodobnih problemih in o nalogah pri socialistični graditvi naše dežele. Vse bolj uveljavljajo s tem socialistične težnje na vseh področjih družbenega življenja. Organizacije razpravljajo o gospodarskih in kulturnih problemih, o razvoju šolstva, zdravstva in socialne politike, proučujejo družbene načrte komun in odločilno vplivajo na politiko ljudskih odborov. Vedno bolj se ukvarjajo tudi s problemi, družtev in drugih družbenih ali strokovnih organizacij. SZDL na vasi pa se je trudila predvsem za razvijanje zadruge in kooperacije ter za krepitev socialističnih odnosov na vasi sploh.

Jedro SZDL so bili ves čas komunisti, ki so bili z zgledom in prepričevanjem, z organizacijskim delom in znanjem vodilna sila SZDL. Vendar to še ne velja za vse člane ZKS, ker mnogi med njimi še vedno podcenjujejo to delo. Krog aktivistov SZDL se ni širil tako hitro kot so naraščale naloge, magala predsodke in odpravila druge ovire za sodelovanje žen v celotnem sistemu družbenega upravljanja, ki je pomembno zato, ker s svojo prisotnostjo v družbenih samoupravnih organih pomagajo osvetliti različna vprašanja tudi s stališča zaposlene žene in matere, kar vsebinsko dopolnjuje celotno družbeno upravljanje.

Zveza komunistov si je sicer prizadevala pri reševanju tega vprašanja, vendar je bila dejavnost na tem področju čisto nesistematična, največkrat pa ni temeljila na jasno izdelanih stališčih. Zato so našla in še najdejo plodna tla razna zaočnala malomeščanska gledanja na vlogo in položaj žene.

Nekateri komiteji ZK so si za enotno akcijo s SZDL prizadevali s tem, da so večino svojih članov kandidirali v odbore SZDL, hkrati pa so prepoočasi sprejemali zavedne in aktivne člane SZDL v Zvezo komunistov. Posamezne člane so tako preveč obremenili, jim naložili preveč funkcij hkrati in s tem tudi preprečevali rast novih kadrov. Prepoočasi dobiva SZDL nove aktiviste iz vrst ljudske mladine.

Pomen družbenih organizacij v sistemu družbenega samoupravljanja in deloma tudi tradicija društvenega življenja sta povzročila, da se je v minulem obdobju zelo povečalo število družbenih organizacij, društev in združenj na vseh področjih. Lani je bilo v LR Sloveniji registrirano blizu 6000 družbenih organizacij ali društev.

Družbene organizacije in društva so svojo dejavnostjo mnogo prispevala k mobilizaciji ter usposabljanju državljanov za splošno družbeno, prosvetno, kulturno, znanstvenovzgojno, zdravstveno, socialno, zabavno, telesnovzgojno in športno udejstvovanje ter s tem tudi k uspešnemu uveljavljanju komunalnega sistema. Družbene organizacije in društva imajo velike zasluge za razmah vsega našega družbenega razvoja in za rast družbene zavesti delovnih ljudi.

Napori za socialistično usmerjenost društev in organizacij so v obdobju med III. in IV. kongresom vodili k precejšnjim uspehom. Še vedno pa komunisti v društvih in družbenih organizacijah ne nastopajo dovolj pripravljeni in idejno enotni. Premalo je stalnih aktivov komunistov, zlasti v velikih društvih, kjer je med člani sicer precej komunistov, vendar njihovega vpliva zaradi neorganiziranega in neenotnega nastopa ni dovolj čutiti.

prosvetnih društev, pa je izvenšolsko izobraževalno delo brez prave koordinacije, ker se razvija v mnogih organizacijah in raznih oblikah. Zato rezultati zmerom ne ustrezajo naporom. Vse večji razvoj ljudskih oziroma delavskih univerz kaže, da je to ena izmed oblik, ki ustrezajo našemu sedanjemu družbenemu stanju. Tak razvoj je v skladu s smernicami III. kongresa, vendar organizacije ZKS v celoti še nimajo kulturno-prosvetnih društev in ljudskih ali delavskih univerz za eno najvažnejših torišč za družbeno usposabljanje državljanov, kjer se komunisti dejno in kulturno vzgajajo, boreč se za idejni vpliv na množice. Društva imajo tudi še premalo članov, med izobraženci pa se na tem področju močno trudijo prosvetni delavci, a še vedno le redki umetniki in znanstveniki.

Komunisti in družbene organizacije

Pomembno vlogo pri vnašanju in uveljavljanju socialističnih gledišč v društvih in družbenih organizacijah je imela SZDL, ki je vsklajevala programe društev s splošnimi družbenimi interesi, tako da je hkrati varovala načela demokratičnosti in svobodnega razvoja posameznih organizacij ter društev.

Naloga Zveze borcev je, da ohranja žive in nepopačene tradicije narodnoosvobodilnega boja, ki bodo le tako lahko trajno vplivale na nove generacije. Zveza borcev navaja člane, da bi vplivali na naš družbeni razvoj z vse kvalitetejšim delom v družbenih organih. Pri reševanju socialnih problemov borcev in zlasti še otrok padlih borcev, dobiva Zveza borcev vso podporo komunistov in naše celotne družbe.

Zveza borcev sistematično zbira in objavlja gradivo, ki osvetljuje naš narodnoosvobodilni boj, skrbi za muzeje in spomenike NOB, pripravlja predavanja in organizira izlete v partizanske kraje. Zveza borcev je skrbela za splošno in strokovno izobraževanje borcev in za njihovo vključevanje v različne poklice. Dala je pobudo za organizacijo tečajev in šol za borce. Tako delujejo kmetijske, gozdarske in ekonomske srednje šole ter posebna dopisna šola, v kateri se šola veliko

število borcev. Razvit sistem štipendiranja omogoča mnogim borcem študij v rednem šolskem sistemu.

Organizacije Zveze borcev pa ob posameznih negativnih pojavih, ki podkopujejo pridobitve narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije ali pačijo podobo narodnoosvobodilnega boja, ne nastopajo vselej dovolj odločno.

Večina borcev aktivno dela za socialistično graditev in je našla sebi ustrezno področje. Posamezniki pa se včasih še sklanjajo samo na svoje zasluge med vojno in menijo, da jim daje to pravico do nekatere materialne privilegije in do izjemnega položaja v družbi. Ti se lahko demoralizirajo in ne propadajo samo politično, marveč tudi osebno.

V zadnjih letih je množični razmah telesnovzgojnih, športnih in planinskih društev spremljalo različevanje idejnih pogledov na to področje. Razprave so potrdile, da družbeni pomen telesne kulture ovirajo tako profesionalistične težnje v športu kot tudi poskusi povezovanja naših telesnovzgojnih organizacij s tradicijami nekdanjih strankarskih društev.

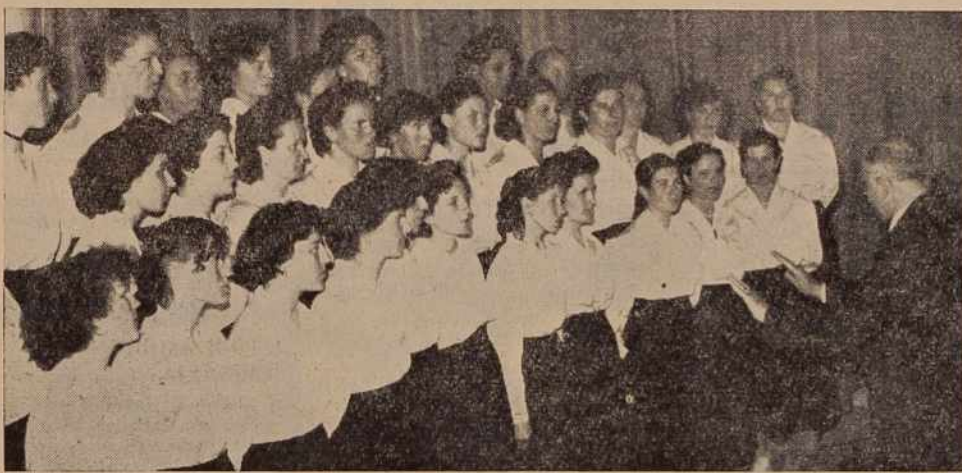
Se vedno nekateri komunisti in organizacije ZK podcenjujejo vlogo telesne vzgoje. To dokazuje dejstvo, da v društvih

in klubih opravljajo glavno breme dela samo najbolj pozitivni telesnovzgojni aktivisti in komunisti. Ponekod delo telesnovzgojnih organizacij in društev v precejšnji meri ovirajo različne pomanjkljivosti, kot so toge oblike telesnovzgojne dejavnosti, enostranska usmerjenost v vrhunske športe ipd. Zlasti pa je na tem področju pereče vprašanje strokovnih kadrov, ki se vzgajajo predvsem strokovno, premalo pa se uveljavlja socialistični lik družbenega telesnovzgojnega delavca.

Resna pomanjkljivost telesnovzgojne dejavnosti je tudi dejstvo, da vaješka, delavska in vaška mladina pri telesni vzgoji sodeluje mnogo manj kot študentska in dijaška.

Socialno varstvo in zdravstvo je področje dejavnosti številnih družbenih in strokovnih organizacij, med katerimi se je kot množična organizacija zlasti uveljavil Rdeči križ, ki ima 224.560 članov, med katerimi je blizu 70% žensk.

Področje otroških in mladinskih socialnovzgojnih problemov zajemajo predvsem organizacije Zveze prijateljev mladine, Zveze pionirjev Slovenije, Početniška zveza itd. Te organizacije se zmerom bolj razvijajo in so zato potrebne še večje skrbi članov ZK.

V naši socialistični stvarnosti prodira kultura vedno bolj v delovne kolektive. Na sliki: peoski zbor del. kolektiva soboške tovarne perila »Mura«

V občinskih ljudskih odborih je komaj 12,6% odbornikov, ki so mlajši kakor 30 let. To dokazuje, da se komunisti še premalo zavedajo, kako važno bi bilo vzgajati mlade ljudi: s

gresa, da je osnovna metoda kulturnega dviganja naših delovnih ljudi ta, da se razvije njihova lastna kulturna aktivnost. V zadnjih letih je vse več društev, ki se čutijo soodgo-

V BOGOJINI JE GLAVNO — gradnja šole

Ze dalj časa razpravljajo v Bogojini o gradnji nove šole, saj je pouk v takih prostorih, ki niso več šoli podobni. Prav zato so se Bogojinci odločili: pričeli bomo graditi novo šolo in za to bomo priskrbeli tudi sredstva.

Tudi mladina je pridna pri pogozdovanih delih. Na sliki: pionirka Z. Temlin iz Doline

Letos, nekako v začetku leta, so na zboru volivcev sklenili, da bodo pričeli z gradnjo. Posekali so les za oganje opeke in pred nedavnim so

opeko že pričeli žgati. Prebivalci pomagajo s prostovoljnim delom. Pa ne samo Bogojinci, marveč tudi okoličani, ki si prav tako želijo novo šolo. Gradbena dela organizira poseben odbor. V odboru sta med najbolj prizadevnimi upravniki pošte in ravnatelj šole Pleteršek.

Bogojinsko prosvetno društvo ima tri sekcije: pevsko, dramsko in taboriško. Društvo šteje 68 članov. Tudi TVD »Partizani« je po dveletnem premoru združil v svojih vrstah 30 telovadcev. Razen tega je v Bogojini še strelska družina, gasilsko društvo itd. Za vsa društva je značilno to, da si poskušajo predvsem z uprizaritvami iger pridobiti finančna sredstva za urejanje igrišč, prostorov itd.

Ureditve je potreben tudi prosvetni dom. Tega se v Bogojini prav dobro zavedajo. Toda trenutno je prva na vrsti šola. Kasneje predvidevajo, da bodo uredili ostrišje na prosvetnem domu, oder in še kaj. Za vse to bodo potrebovali tudi pomoč v obliki dotacije. Za poslopijem kmetijske zadruge bodo pričeli v kratkem urejati športno igrišče. Pri vse tem je najbolj aktivna mladina. Doslej so v Bogojini odigrali

preko 90 iger. Zato je tudi razumljivo, da je nova odrska dela težko izbirati. Razen tega pa so bogojinski gledalci v tem pogledu zelo zahtevni in se ne zadovoljijo s čimer koli.

Zapustili so šotore

V gozdšču nad Ljutomerom je bilo zadnje tedne zopet živahno. V njem so se utaborili mladinci — obvezniki, predvojaške vzgoje. Ves čas je prevladovala vojaška disciplina, vendar pa so imeli poleg vojaških vaj in predavanj tudi politična predavanja, predvsem iz kmetijstva in kooperacije. Prosti čas pa so izkoristili predvsem v športu: odbojki, šahranju in streljanju. Mladinci so se močno usposobili tudi v streljanju z vojaško puško, saj so v taboru sestavili okrajno strelsko ekipo, ki se je udeležila republiškega tekmovanja. V taboru so imeli tudi redne vojaške kinopredstave, preko radia in časopisov pa so lahko spremljali dogodke doma in po svetu.

Letos so poskrbeli za to, da so posamezne občine dale svo-

Zdaj, ko se je pričela žetev in je precej dela tudi doma, je društveno življenje nekoliko v zatišju. Zagotavljajo pa, da bodo v jeseni in pozimi vse to nadoknadili. Od 120 tisoč zidakov, ki jih bodo pripravili za gradnjo šole, bo po mnenju Bogojincev ostalo še kaj opeke za gradnjo stanovanj za učitelje.

LJUTOMERSKI VAJENCI NA ODRU

Vajenci Vajenske šole v Ljutomeru so zad. petek priredili v Domu kulture Frana Lipaha trodejanjsko »Glavni dobitke«, v režiji Hede Grilec. Igra ponazarja nekdanje življenje v naših mestih in vsebuje predvsem v tretjem dejanju, ki prinese novi čas, velike moralne vrednote, ki skoraj popolnoma zamašijo oziroma spremenijo negotovanja, pohlep in nazadnjaške nazore, ki jih je zaslediti v prvem in drugem dejanju.

Upokojenega profesorja Brvarja je igral Andrej Repija, njegovo ženo — Majda Ščavničar, sina Branka — Slavko Krajnc, privatnega uradnika Kocijančiča — Milan Marič, njegovo ženo — Milica Sedlak, bančnega ravnatelja Babčiča — Jože Blatnik, njegovo hčerko — Irma Strmek, branjevko — Anica Blagovič, Kristofa — Jože Zabavnik, Brvarjevo služkinjo — Mirka Vajs in študenta — Marjan Kosi.

SUŠIMO SENO NA SUŠILIH!

Pridelke travnikov in košenice je mogoče spraviti za kasnejšo uporabo le, če jih posušimo ali okisamo.

Pri nas spravljamo pridelke travnikov in košenice skoraj izključno v suhem stanju. Pri tem sušimo krmo na najbolj preprosti način, t. j. na tleh. Le prav redki so kraji, kjer suši živinorejce seno tudi v kozolcih, na ostrnicah ali drugačnih stogih. Na tleh bi smeli sušiti le tedaj, kadar lahko zanesljivo računamo z lepim vremenom. Če smo ukrenili vse za skrbno in hitro sušenje, lahko upamo, da bomo spravili dobro seno, ne da bi bila pri tem močno prizadeta njegova vrednost.

S sušenjem na tleh dobimo dobro seno le ob izredno lepem vremenu. Zgolj zaradi varčevanja z delovno silo smemo ob takem vremenu tudi opustiti zmetavanje sena v kopice. Za to delo žrtvujemo sicer okroglo 20 delovnih ur za 1 hektar travnika. Ob količjak nezanesljivem vremenu pa moramo zložiti seno čez noč v kopice.

Vsiljuje se vprašanje, ali ne bi bilo bolje ob nezanesljivem vremenu enkratno delo, namreč obešanje sena v stoge?

Splošno pravilo je, da bi morali sušiti krmo na stogih vedno tedaj, kadar s sušenjem na zemlji preveč tvegamo. Ta čas pa nastopi, kadar je vreme nezanesljivo.

Pri tem ne smemo pozabiti, da je sušenje na stogih ukrep proti škodi, ki nastaja, če odlašamo s košnjo ob pričakovanju boljšega vremena. Vedeti moramo, da bomo nasušili na stogih ob vsakem vremenu boljše krmo, kot pa s sušenjem na tleh. Zategadelj je neumestno vsako odlašanje s košnjo in vsaka nezaupljivost do sušenja na stogih.

Ing. L. J.

Drobiž iz Ormoža

Pred nekaj dnevi so končali v Ormožu enoletni vrtnarsko-sadljarski tečaj. Tečajniki, ki jih je bilo 21, so pokazali ob koncu šolskega leta kar zadovoljiv uspeh. Ker so že vsi opravili določeno prakso, bodo opravljali tudi kvalifikacijske tečaje. To je izjema, saj je običaj tak, da delajo kvalifikacijske izpite šele po dveh letih šolanja. Med tečajniki so naredili med letom izbor in tako ugotovili kateri tečajniki naj se posvetijo praktičnemu delu v vrtnarstvu in sadjarstvu in kateri naj nadaljujejo študij. Vsi tečajniki, ki so naredili izpit z odličnim uspehom, bodo nadaljevali študij v posebnih tečajih. Take tečaje bosta or-

ganizirali okrajni zadrugi: zvezi Murska Sobotna in Maribor. V Soboti se bo tečaj pričel prihodnjo soboto. Udeležilo se ga bo 7 tečajnikov, ki so absolvirali ormoško sadljarsko-vrtnarsko šolo.

Pred nekaj dnevi so priredili ormoški pionirji tekmovanje posebne vrste. Tekmovali so namreč z letalskimi modeli. Tekmovanje je pripravila učiteljica ročnega dela Marta Izlaker. Ob tej priložnosti je obiskalo ormoške pionirje dvokrilno letalo iz Pujja.

Predsednik ormoške občine Stefan Joha je priredil preteklo

soboto najboljšim prosvetnim delavcem ormoške občine poseben sprejem. V prijetnem razgovoru so se menili v problemih solstva in o bodočih nalogah prosvetnih delavcev na območju občine.

Našim kmetovalcem se očasih zgodi tudi tako

Prva »WEEKEND« hišica pri KUNOVI

Pred kratkim so postavili pri kunovskem ribniku prvo »weekend« hišico. To pomeni nekaj začetek urejanja negovskega in kunovskega ribnika in okolice v prijetno letovišče. Poznavalci obeh ribnikov sodijo, da je kopanje v kunovskem ribniku mnogo bolj prijetno kot

v Muri, saj je voda v ribniku mnogo bolj čista.

V STAVESINCIH SO UREDILI DVORANO

Občinski ljudski odbor Radgona je dal prebivalcem Stavescina nekaj denarja za ureditev dvorane. V vasi, ki ima le ne-

kaj čez 100 volivcev, je precejšnje zanimanje za odrske uprizoritve. Pred kratkim so uprizorili igro »Ženska kmetija«. Gledalci so bili z uprizoritvijo zadovoljni. Pri delu dramske skupine je zanimivo tudi to, da so zadnje čase pritegnili k delu precej mladih igralcev.

Junijska številka revije »Otrok in družina«

To je zadnja številka te vzgojne revije v tem šolskem letu. Zato je tudi vsebina takšna, da je v pomoč staršem zdaj ob zaključku šolskega leta in prinaša obenem nekaj vzgojnih napotkov za poletniške mesece.

Gotovo bo vzbudila revija zanimanje pri bralcih, če neštejemo nekaj praktičnih vprašanj iz te številke. Na primer:

Od katerega leta naprej lahko ostane fant in dekle v doma v poznih urah, recimo do 9. in 10. ure? Otroci se nam smejejo, če jim bra-

nimo, češ da so v dobri družbi in da ne počno nič slabega in da smo starokopitni. Svetujte nam!

Ali pa: Zakaj se otrok boji bolnišnice? Ali je za otroka dobro, če poma določene črke, številke, itd. preden začne hoditi v šolo? Menimo, da to ni dobro. Nekateri prosvetni delavci pravijo, da je to delno do-

bro, drugi temu nasprotujejo. Kaj je torej prav?

Prosimo vas za odkritosrčen nasvet: Imam dečka, ki hodi letos v prvi razred. V razredu ne uspeva. Učiteljica mi svetuje, naj ga pošljem v pomožno šolo. Meni se otrok ne zdi slabo razvit. Lahko ga pošljem tudi v trgovino po kakšno reč.

Ali škodujejo otroku tudi naj-

manjše količine alkohola?

Imam otroka v starosti pol in pol drago leto. Moja mati pravi, da je treba mlajšemu dajati do enega leta v glavnem zdrobove jedi, jaz pa slišim od drugih ljudi, da ni tako. Ali mi lahko poveste kaj o pravilni prehrani otroka do dveh let?

Na vsa ta vprašanja revija iz-črpno odgovarja.

»Sodobno gospodinjstvo« štev. 4

Cetrna številka »Sodobnega gospodinjstva« se v uvodu spominja pokojne Angelce Ocepove, ki je veliko svojega časa žrtvovala borbi za razbremenitev delovne žene in matere.

Ančka Cetrna piše o tečaju, ki ga je organiziral Okrajni zavod za pospeševanje gospodinjstva v Ljubljani za kuharice v menzah in obratih družbene prehrane, Dana Voden pa o otroci o podobnem tečaju, ki ga je priredil Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Celju.

Tudi ta številka prinaša prispevek strokovnjaka o ravnanju z električnim štedilnikom. Zanimiv pa je tudi prispevek o različnih materialih, iz katerih je narejena kuhinjska posoda in njihovem vplivu na hrano.

Za pozdravit je praktičen nasvet o preoblecih tapciranega pohištva, ki nezaščiten postane kmalu umazano in oguljeno.

Kdor rad s svojim delom sam prispeva k olepšanju svojega stanovanja, bo vesel nasvetov, ki jih bo bral v članku o polaganju linoleja, zlasti še, ker so stroški za to tako visoki. Koristen prispevek pomenijo tudi članki v nadaljevanjih o otroških nasrečah v gospodinjstvu, ki bi jih morala brati vsaka mati.

Številka prinaša tudi prispevke o higieni in oblačenju, zlasti bogato pa je zastopano področje prehrane. Ta najdemo nasvete za shranjevanje različnih vrst živil, navodila za prehrano starejših ljudi, in veliko receptov za konzerviranje rabarbare, nizka, saj znaša samo 400 dinarjev.

NAROCNIKOM IN BRALCEM SPOROCAMO, DA STA SE UREDNISTVO IN UPRAVA »POMURSKEGA VESTNIKA« PRESELILA V KOČLJEVO ULICO 7 (ZRAVEN TISKARNE)

Ujagod, kosmulj, borovnic, ribeza, češenj in graha.

Zdaj, ko primanjkuje mesa, bodo zelo dobrodošli recepti za pripravo ribjih jedi, pa tudi recepti za pravo zelenjavo so zelo pestri in omogočajo gospodinj, da obogati jedilnik.

Kot v vsaki, je tudi v tej številki nekaj za tiste, ki rade pletoje, in tiste, ki imajo vrt.

Revija »Sodobno gospodinjstvo« izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Miklošičeva 4-II. Letna naročnina je zelo ceno.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »POMURSKEGA VESTNIKA«

Sektorske vaje v OTOVCIH

Predzadnje nedeljo so bile sektorske vaje v OTOVCIH, za področje Mačkovec. Ob tej priložnosti so izvedli gasilsko vajo v verigi. Delo v verigi zahteva točnost in veščina. Svojo nalogo so gasilci dobro opravili. Gasilska društva so tokrat pokazala prebivalstvu, da se da s skupnimi močmi, z večimi društvi pogasiti požar tudi v krajih s slabimi »turozmozur juturpoz«.

V G. Radgoni pravijo, da imajo najmanjšega gasilca v Pomurju

Vajo so zaključile članice s prostimi vajami, s katerimi bodo nastopale na mladinskem gasilskem festivalu v Ptuj. Vaje so v celoti uspele. Sodelovalo je okrog 200 gasilcev iz 9 društev.

Podobne vaje so bile tudi v Brezovici za sektor Paconci. Teh vaj so se udeležila vsa društva tega sektorja.

Prvo presenečenje: 30 nagrad

Ženski balonski plašč
Samska postelja
Taborniška postelja
Moška obleka
Volneno blago za žensko obleko
Fantovska obleka
Ženska jopica

in 23 drugih lepih nagrad ste lahko deležni, če se udeležite nagradnega žrebanja, ki ga pripravljamo za Trgovsko podjetje

„ZARJA“ - Ljutomer

Prvo žrebanje bo 31. avgusta

Hranite vsak blok, ki dokazuje nakup v katerikoli izmed navedenih poslovalnic Trgovskega podjetja „ZARJA“ Ljutomer, zlasti tistega, ki dokazuje NAKUP V VREDNOSTI NAD 500 DINI!

RADIO M. SOBOTA

SPORED

Relejne radijske postaje M. Sobota

Cetrtrek:
2. VII. ob 17.00 Oddaja v madžarskem jeziku;
12.15 »Zeleli ste, poslušajte«.

Nedelja:
5. VII. ob 12.00 Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila;
12.15 »Zeleli ste, poslušajte«;
13.00 Oddaja v madžarskem jeziku.

Torek:

7. VII. ob 17.00 Lokalna poročila in obvestila;
17.10 Oddaja v madžarskem jeziku.
Radio Murska Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 5.00 do 8.00 in od 18.00 do 23.00 ure.

»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER
»ZARJA« LJUTOMER

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje drage žene, zlate mamice

HELENE BOKAN, roj. Zrinski

iz Murske Sobotne,

se pristočno zahvaljujem kolektivu »Vrba« za pismeno sožalje in venec, duhovniku in pevskemu zboru, kakor tudi vsem dobrim sosedom, ki so sočustvovali z nami. Vsem sorodnikom ter znancom za darovanje venecv in cvetja in vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Murska Sobota, 29. junija 1959.

Zalujoči mož Janez, hčerka Elizabeta in ostalo sorodstvo

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Kmetijskem gospodarstvu Rakičan

razpisuje sprejem na sledeča delovna mesta:

1. REFERENT ZA ŽIVINOREJE — inženir agronomije, ki bo predaval tudi na Srednji kmetijski šoli;
2. SKLADISČNIK na delovišču Murska Sobota — absolvent nižje kmetijske šole (moški);
3. SADJAR na delovišču Kramarovi — absolvent Dvoletne sadlarske šole v Svečini (moški);
4. DELAVEC-KRAVAR z družino, na delovišču Murska Sobota;
5. TRAKTORIST na delovišču Murska Sobota — kvalificiran traktorist s strokovnim izpitom.

Za delovna mesta pod toč. 1., 2., 3. in 5. so zagotovljena samska stanovanja, za delovno mesto pod toč. 1. prihodnje leto družinsko stanovanje v bloku. Za del. mesto pod toč. 4 zagotovljeno manjše družinsko stanovanje.

LASTNIKI MLATILNIŠKIH LOKOMOBIL, POZOR!

Inšpektorat parnih kotlov v Ljubljani obvešča vse lastnike mlatilniških lokomobil, da bodo notranji pregledi lokomobil od 7. do 11. julija t.l.

Inšpektorat naroča vsem lastnikom, da temeljito pripravijo kotle za pregled. O točnem času in dnevu pregleda bodo mlatilničarji obveščeni s posebno okrožnico tekom tedna.

Inšpektorat parnih kotlov
Ljubljana

Proizvajalцем žitaric!

Obveščamo kmetijske proizvajalce, da odkupujemo žitarice vseh vrst po dnevnih cenah. Žitarice odkupujemo po kmetijskih zadrugah, zato se za vsa potrebna pojasnila obračajte na zadrugo svojega območja!

»MLIN IN TESTENINE«,
pooblaščen podjetje za odkup žitaric
in odkup ter prodajo mlevskih izdelkov
Maribor

MALI OGLASI

MOTORNO KOLO NSU 250 ccm, generalno popravljeno in registrirano za leto 1959, ugodno prodam. Informacije pri fotografu v Murskem Središču. M-564

STABILNI MOTOR 8 KS v dobrem stanju, ugodno prodam. Jože Gomboč, Pečarovi 42, p. Mačkovci. M-585

MOTORNO KOLO znamke »PUCH« 250 ccm v dobrem stanju, ugodno prodam. Alojz Hajdinjak, sodar, Jurij 7, p. Rogaševci. M-588

OTROŠKI VOZICEK, globok, v dobrem stanju, kupim. Anton Suhadolnik, Kopitarjeva 14, Murska Sobota. M-605

OPREMLJENO SOBO išče novinar. Ponudbe poslati na oglasni oddelček PV. M-607

OPREMLJENO SOBO ali brez nje z oskrbo išče uslužbenec. Naslov v oglasnem oddelčku PV. M-608

4 ha ZEMLJE, pol njive, pol gozda v G. Moravcih 117, prodam. Poizvedbe: Sukič, Salinec, p. Križevci pri Ljutomeru. M-599

HISO z gospodarskim poslopjem, zidano, posestvo vseh kultur, 3,75 ha zemlje prodam. Cena po dogovoru. Ivan Markovič, Kocjan 15, p. Videm ob Ščavnici. M-600

DVOSTANOVANJSKO HISO, takoj vseljivo s 4 ha posestva vseh kultur v bližini G. Radgone, prodam. Naslov v oglasnem oddelčku PV. M-601

PECARSKA VAJENCA sprejem. Nudim hrano in stanovanje. Anton Zuman, pečar, Noršinci pri Ljutomeru. M-602

ENODRUŽINSKO HISO v Slov. Bistrici, takoj vseljivo, z 20 ari zemlje za 700.000 din in manjše vinogradiško posestvo, krasno, v Malečniku izredno ugodno prodam. Ponudbe pošljite na Realiteto agencijo Maribor, Partizanska 24, tel. 2815. M-603

OTROŠKI VOZICEK, kombiniran, dobro ohranjen, prodam. Naslov v oglasnem oddelčku PV. M-604

Zdravstveni dom Lendava razpisuje

2 štipendiji — za šolanje na srednji ali višji šoli za medicinske sestre

Pravilno kolkovanje prošnje je treba poslati najkasneje do 10. julija 1959 na Upravo zdravstvenega doma Lendava.

VREMENSKA NAPOVED za čas od 3. do 12. julija

Okrog 3. julija in med 8. in 10. julijem padavine z ohladitvijo, v ostalem lepo vreme.
Dr. V.M.

Komisija za uslužbenske zadeve pri ObLO Murska Sobota razpisuje naslednja prosta mesta:

1. DELOVNO MESTO MATICARJA
Pogoj: nižja izobrazba, 5 let prakse v matični službi in strokovni izpit.
2. PISARNISKEGA USLUŽBENCA na KO Prosenjakovi — drugi
Pogoj: nižja izobrazba, nekaj let prakse v pisarniški službi in strokovni izpit.
3. REFERENTA PRI ODSEKU ZA NARODNO OBRAMBO
Pogoj: srednja strokovna izobrazba, rezervni oficir.
4. HONORARNEGA USLUŽBENCA za opravljanje službe upravnika pri centru za izvenarmadno vzgojo ljudstva.
Pogoj: rezervni oficir.

Prošnje z zadnjim šolskim spričevalom oziroma dokazili o priznanju strokovne izobrazbe in življenjepisom je vložiti pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota v 15. dneh po objavi.

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota razpisuje na podlagi 7. in 22. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ, št. 32-349/55) naslednje štipendije:

- 2 štipendiji za študij na pravni fakulteti
- 2 štipendiji za študij na medicinski fakulteti
- 1 štipendijo na šoli za socialne delavce
- 2 štipendiji za šolanje na administrativni šoli
- 5 štipendij za študij na učiteljski
- 1 štipendijo za študij na srednji vzgojiteljski šoli

Prošnje je vložiti najkasneje do 20. julija 1959 na ObLO Murska Sobota — Komisija za štipendije.

Prošnji se priloži: prepis zadnjega spričevala oziroma potrdilo o položnih izpiti, potrdilo o premoženjskem stanju in potrdilo o prejemanju otroškega dodatka.

Višina štipendije se določi v skladu z odlokom o višini štipendij, pri izbiri imajo prednost študenti višjih letnikov in z območja Občinskega ljudskega odbora Murska Sobota.

Po roku prispelne prošnje ne bomo upoštevali.

Milensko podjetje Murska Sobota razprodaja naslednja odvisna osnovna sredstva:

- 1 valjni stol, dvojni »SECK« 700 x 300, uporaben;
- 3 vrgači otrobov, uporabi, skoraj novi;
- 2 stroja za izdelavo prosene kaše;
- 1 mlin, kladivar — šrotar;
- 1 centrifugalna pumpa na poseben pogon, 5000 l v min.;
- 1 centrifugalna pumpa z vgrajenim elektromotorjem;
- 1 razdelilnik za testo (preš mašina);
- 1 trokrilna omara, trd les, v odličnem stanju;
- 3 diname za elektriko.

Prodajna cena po dogovoru. Prednost nakupa imajo socialistični obrati, če pa ne bo takih interesov, se po 15. juliju 1959 prodajo privatnemu sektorju. Ogled dnevno od 6. do 14. ure.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 3. julija — Nada
Sobota, 4. julija — Dan borca
Nedelja, 5. julija — Ciril in Metod
Ponedeljek, 6. julija — Lučka
Torek, 7. julija — Vilko
Sreda, 8. julija — Spela
Četrtek, 9. julija — Tomaž

KINO

MURSKA SOBOTA — od 3.—5. julija ameriški barvni film: »Mož brez zvezde«; od 7.—9. julija ameriški barvni film: »Poletno potovanje«.

G. RADGONA — 3. in 4. julija jugoslovanski film: »Poslednji tiri«; 4. in 5. julija franc.-jugoslovanski cinemaskopski film: »Gubijah«; 8. in 9. julija italijanski film: »Hi polka«.

LENDAVA — od 3.—5. julija francoski film: »Helena in mož«; 7. in 8. julija jugoslovanski film: »Premiera risanih filmov«.

LJUTOMER — 4. in 5. julija ameriški film: »Nočni akord«; 8. in 9. julija ameriški film: »Gervaise«.

KRIZEVCI PRI LJUT. — 5. julija ameriški film: »Deset ljubavnih pesmi«; 8. in 9. julija angleški barvni film: »Človek, ki je ljubil rdečelaske«.

SLATINA RADENCI — 5. in 6. julija ameriški film: »Tarzan v puščavi«; 9. julija francoski film: »Zlo srečna srečanja«.

VERZEJ — 4. in 5. julija jugoslovanski film: »Ne obračaj se s kock«; 8. julija ruski film: »Lenin-grajska simfonija«.

CEPINCI — 5. julija film: »Dvoboje«.

VELIKA POLANA — 4. in 5. julija ameriški barvni kavbojski film: »Rdeče podvezice«.

GRAD — 5. julija angleški film: »Jaz in g. ministere«.

PGD BOREJCI priredi 5. jul. 1959 VELIKE SEKTORSKE VAJE

s pričetkom ob 15. uri. Vajam sledi plesna zabava pri Karlu Benčetu v Borejcih. Na zabavo vas vabljeno vabi odbor.

PREKLIC

Preklanjem neresnično vest, ki sem jo izrekel proti Valji. Stefan Lebar, Brezovica. D-598

Bojan Sinko:

MRLIČ V AVTU

34

»Vsega vam seveda ne bom jaz povedal«, je začel govoriti Maxwell, »kajti na ta naš sestanek sem povabil tudi Sira G. T., nosilca Nobelove nagrade in enega najvidnejših atomskih fizikov na svetu, ki bo morda vedel še kaj več povedati kot jaz. Zal pa je trenutno nujno zadržan in bo prispel nekoliko pozneje. Morda bi lahko kdo pripomnil, da mlatio prazno slamo, ker nam točna formulacija zamisli prijatelja Parkerja ni znana. Navzlic temu pa sem mnenja, da bo tudi na podlagi doslej znanih dejstev in domnev naš pomenek koristen in če ne drugega, vsaj po svoje zanimiv. Kajti, gospoda moja, atomska energija je odprla nove, neslutene možnosti za razvoj človeštva. Poudariti pa moram, da je v tej smeri še zmeraj vkovana v politične okove, ki ji jih je vsilila, — vsaj po mojem skromnem mnenju —, politika blokov. Dve državi, ZDA in SZ, sta dosegli po vojni na področju atomske energije največje uspehe. To je bilo tudi naravno, glede na njune gospodarske možnosti. Na tem področju pa je nastala tudi tekma za monopol in mirno lahko trdim, da sta si obe državi tudi ustvarili monopol, ki je povzročil veliko potencialno nevarnost, da bi to največjo pridobitev znanosti izkoristili v politične namene, za morebitne vojne obračune. Iz tega vidika nam je tudi razumljiv glas vesti gospoda Parkerja, ker je nehoti sam pripomogel do tega stanja, obenem pa tudi njegova malce nestrpna želja, da bi atomska energija čimprej koristila človeštvu, pri čemer si je želel tudi moje pomoči.«

»Ali bi mu nudili svojo pomoč brez pomislekov?« je vprašal Manzini.

»Zame kot znanstvenika je važna le moja vest in koristi človeštva in mnenja sem, da mi pri mojem dosedanjem delu nihče ne more ničesar očitati.«

»In potovanje pokojnega tajnika tvrdke Parker & Company v Sovjetsko zvezo?« je hlastno vprašal Padovani.

»Kolikor poznam gospoda Parkerja, lahko samo izjavim, da to potovanje gotovo ni bilo niti v škodo človeštva niti Amerike,« je mirno poudaril Maxwell.

»Nadaljevati moram tam,« je nadaljeval Maxwell, »kjer ste me pred nekaj trenutki prekinili. Seznaniti vas moram s tem, da je medtem, ko je prišlo človeštvo zaradi tekmovanja v oboroževanju v zadnjih letih v proizvodnji atomskega orožja do tiste točke, kjer človeški razum presenečen obstane, v mirnodobni uporabi atomske energije doseglo le skromne uspehe. Zato so nastala zelo pereča vprašanja. Narodi stoje pred težavno odločitvijo, kako preprečiti, da bi na dveh straneh sveta nakopičeni zalogi atomskih in vodikovih bomb ter drugih vrst atomskega orožja ne uporabili za pustošenje, in kako doseči množično uporabo izumov v jedrski fiziki za ustvarjanje gmotnih dobrin, za krepitev miru in človeške blaginje.«

»Ne vem,« je oklevaje pripomnil Onič, »morda vas bom preveč vprašal. Ker ste že od te stroke, če lahko uporabim ta izraz, gotovo kaj veste, kako je z zbliževanjem stališč atomskih monopolov?«

»Glede zbliževanja stališč atomskih monopolov precej slabo kaže. Koliko sem obveščen, je sovjetska vlada mnenja, da bi bilo brez pomena in učinka ustanoviti takšno organizacijo pred splošno prepovedjo uporabe atomskega orožja. Po njenem mnenju izločitev manjših količin atomskega gradiva za mirnodobno uporabo ne bi zaustavila tekmovanja v proizvodnji atomskega orožja. Razen tega pa lahko takšno gradivo zmeraj uporabimo v proizvodnji vojnih sredstev. Zato sovjetska vlada vztraja na tem, da bi prej dosegli sporazum o prepovedi atomskega orožja. Naša, se pravi ameriška vlada, pa se je postavila na stališče, da so glede prepovedi atomskega orožja velike razlike, spričo katerih ne kaže, da bi v doglednem času dosegli sporazum. S tem, da bi začeli sodelovati v agenciji, čeprav v začetku s majhnimi sredstvi, bi najbrž okrepili zaupanje in ustvarili boljše pogoje za pogajanja in tako morda laže uredili tudi vprašanje oboroževanja. Morda so v približevanju nasprotnih stališč glede razorožitve in prepovedi atomskega orožja, kar je v tem oziru najbolj bistveno, skrite nekatere možnosti za začetek sodelovanja za mirnodobno uporabo atomske energije.«

»Ali se vam ne zdi, da bi bilo koristno poiskati skupno pot, ki bi ustrezala potrebam vseh narodov, recimo, če bi postavili atomsko energijo na dnevni red Generalne skupščine OZN?« je menil Onič.

»Vsekakor,« je odgovoril Maxwell. »Posebno majhne in nerazvite dežele so na tem zainteresirane. Razumljivo je, da atomski monopol dveh ali več dežel pomeni oviro v naglem razvoju v svetu. Ta monopol zdaj pojasnjujejo in opravičujejo z dozdevno potrebo, da bi atomsko skrivnost prikrili sovražniku. Kako pa je v resnici? Dva glavna nasprotnika in tekmece na atom. področju, ZDA in SZ, imata bolj ali manj enak kapital atomskih odkritij. Če sovjetska, oziroma ameriška vlada ljubosumno čuva atomske skrivnosti, jih praktično ne čuva, da ne bi zvedeli zanje ameriški, oziroma sovjetski znanstveniki, ker so enim in drugim že znane. Tako gre pri atomskih skrivnostih praktično za skrivnosti, katerih ne bi smele poznati dežele, ki jih nimajo, torej manj razvite ali nerazvite. A prav tem deželam bi zelo koristilo, če bi poznale te skrivnosti. Zaradi tega bi se torej bilo treba zavzeti za to, da bi atomska energija postala praktično splošna ljudska imovina, kar po sami naravi stvari tudi je. Razume se, da je za uresničenje te ideje potrebna mednarodna pogodba in organizacija. Zato pa je OZN najprikladnejša organizacija. Države, ki imajo na področju atomske energije glavno besedo, lahko nudijo drugim deželam dragoceno pomoč. To bi bilo pravilno razumevanje potreb naše dobe. Imam pa vtis, da je bil prijatelj Parker popolnoma svojega mnenja in da je hotel tudi na svojo roko ukrepati. Kaj in kako, tega natančno sicer ne vemo, marsikaj pa nam je navzlic temu znano.«

»Kar nam danes še ni, pa jutri mogoče že bo,« je dejal Padovani, misleč pri tem na drugi del pisma znanstvenika edinki Syl, ki ga je upal slejkoprej dobiti s pomočjo svojih ljudi v posest.

»Če bomo čakali na italijansko policijo, potem bomo do smrti čakali,« je dejal Barrymore na videz popolnoma mirno in poškilil z enim očesom proti Manzini in Padovaniju. Slednji bi verjetno pošteno vzkipeł, ker ga je milijonarjeva opazka zadela povsem nepričakovano, toda vtem so se vrata nenadoma odprla in na pragu je stal Sir G. T., nosilec Nobelove nagrade in eden najvidnejših atomskih fizikov na svetu. In namesto, da bi odgovoril milijonarju, je moral Padovani vstati in sprejeti znanstvenika, čigar minute prostega časa so bile mnogo bolj dragocene kot pri običajnih smrtnikih.

Sedaj je bil v ospredju zanimanja le še Sir G. T., ki se je Maxwellu najprej zelo vljudno zahvalil za povabilo.

»Vem,« je dejal in se ozrl po navzočih, »da vas predvsem zanima moje mnenje o mojem ameriškem poklicnem tovarišu Issacu Parkerju in njegovi zamisli, o kateri pa ne vem niti drobca več od vas. Zato o slednji ne bi želel niti govoriti. Zelo rad pa vam ustrežem s svojim mnenjem o atomski energiji, atomski bombi in ostalih stvareh, ki so s tem v najtesnejši zvezi, v kolikor bi me želeli poslušati.«

»Z veseljem vas bomo poslušali,« je v imenu vseh odgovoril Padovani, medtem ko so ostali odobravajoče zaploskali njegovim besedam.

»Moje mnenje o tem, da je vodikova bomba kot uničevalno orožje že premočna in uporabljiva samo v teoretične namene, vam je verjetno že znano kot vsej svetovni javnosti,« je spregovoril Sir G. T., »zato o tem vprašanju ne bi želel izgubljati besed.«

SGP »ZASAVJE« Tivolje sprejme v delovno razmerje večje število ne kvalificiranih

gradbenih delavcev

Plača po tarifnem pravilniku oziroma akordu. Hrana in stanovanje je preskrbljeno po režijski ceni. Terenski dodatek »zplačujemo«.

